Spedizione in abbonamento postale. — Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXV., št. 129 Ljubljana, ponedeljek 8. junija 1942-XX Cena 40 cent.

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 6.— lir, za inozemstvo 15.20 Lir

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu: Ljubljana štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

Grande vittoria in Cirenaica

L'avversario costretto a ripiegare — Piu di 550 carri armati, oltre 200 cannoni, centinaia di automezzi e piu di 10.000 prigionieri catturati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 7. giugno il seguente bolletino di guerra n. 737:

Il poderoso contrattacco sferrato dalle forze motocorazzate dell'Asse ha conseguito ulteriori cospicui successi! — L'avversario, costretto a ripiegare ha perduto altri 30 carri armati, numerosi pezzi di artiglieria ed automezzi e lasciato nelle nostre mani circa 4000 prigionieri. Nel corso dell'attuale battaglia in Marmarica, mezzi britannici distrutti e catturati ascendono pertanto fino a ieri a più di 550 fra carri armati ed autoblinde, i cannoni ad oltre 200, a molte centinaia gli automezzi, i prigionieri, fra cui numerosi ufficiali di grado elevato raggiungono i 10.000.

Intensa é stata anche ieri l'attività degli aviatori italiani e germanici: basi e depositi delle retrovie sono stati efficacemente bombardati, concentramenti di autocarri attaccati, veicoli incendiati in gran numero, tre »Curtiss« abbattuti in combattimento della nostra caccia.

Azioni diurne e notturne condotte da bombardieri in quota ed in picchiata sulle atrezzature belliche di Malta, ripetutamente centrate, hanno dato luogo a numerosi ed aspri scontri durante i quali venivano distrutti 7 apparecchi avversari e molti altri mitragliati, 5 dei nostri non facevano ritorno alle basi e tra questi un idrosoccorso attaccato e colpito nonostante portasse ben visibili i contrassegni della Croce Rossa.

Nel Mediterraneo orientale, non lungi da Haifa, nostri aerosiluranti affondavano una petroliera di medio tonnellaggio.

Messina è stata nuovamente bombardata la notte scorsa da velivoli britannici, che si sono succeduti i più ondate nel cielo della città; molti fabbricati civili sono stati danneggiati, qualche incendio, subito domato, si é aviluppato nella zona, montana della provincia, nessuna vittima é segnalata nella popolazione.

Dalle artiglieria contraeree risultano abbattuti 3 veliveli dei quali uno precipitato al largo del golfo di Catania, un secondo tra capo Peloro e Villa S. Giovanni, il terzo a levante di Augusta.

Velika zmaga v Cirenaiki

Sovražnik je bil prisiljen k umiku ter je izgubil dozdaj 550 tankov, 200 topov in več sto motornih vozil in nad 10.000 ujetnikov

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 7. junija naslednje 737. vojno poročilo:

Siloviti protinapad osnih motoriziranih sil je dosegel nove velike uspehe. Nasprotnik, ki je bil prisiljen k umiku, je izgubil nadaljnih 30 oklopnih voz, številne topove in avtomobile ter je ostavil v naših rokah okrog 4000 ujetnikov. V teku sedanje bitke v Marmariki so dosegla britska uničena ali zajeta sredstva do včeraj število več nego 550 oklopnih in oboroženih voz, nad 200 topov in mnogo sto avtomobilov. Ujetniki, med njimi številni visoki častniki, so narasli na 10.000.

Ofenzivna je bila tudi včeraj delavnost italijanskih in nemških letalcev. Z uspehom so bila bombardirana oporišča in skladišča v zaledju, napadene koncentracije avtomobilov, sežgana vozila v velikem številu, naši lovci pa so v borbi sestrelili 3 »Curtisse«.

Dnevne in ponočne akcije, ki so jih izvršila bombna letala in strmoglavci na vojne objekte Malte, ki so bili ponovno zadeti, so dale priliko za številne in ostre spopade, med katerimi je bilo uničenih 7 nasprotnikovih aparatov, mnogi drugi pa so bili zadeti. Pet naših letal se ni vrnilo na oporišča, med njimi vodno pomožno letalo, ki so ga napadli in zadeli navzlic temu, da je bilo vidno označeno z znaki rdečega križa.

V vzhodnem Sredozemlju, ne daleč od Haife, so naša torpedna letala potopila petrolejski parnik srednje tonaže.

Britska letala, ki so si sledila v več valovih nad mestom, so ponovno bombardirala Messino. Poškodovanih je bilo mnogo civilnih zgradb, kakšen požar, ki so ga takoj obvladali, se je razvil v goratem predelu pokrajine, med ljudstvom ni bilo nobene žrtve. Protiletalsko topništvo je sestrelilo tri letala, med katerimi je eno padlo v bližini zaliva Catanije, drugo med rtom Palorom in Villo S. Giovanni, tretje pa na vzhodu Auguste.

Rim, 8. junija. V akciji torpediranja iz letal v vzhodnem Sredozemskem morju, ki jo omenja včerajšnje vojno poročilo, so sodelovali piloti podporočnika Amilio Cucci in Giuseppe Briatore, in narednika Italo Accornero ter Cesare Morgagni.

Bombe na Malto

S Sredozemskega morja, 8. junija s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani). Skupina bombnikov, ki so jo spremljali številni lovci, je uspešno napadla letalska oporišča na otoku Malti z bombami velikega kalibra. Uspeh napada je bil odličen. Zadetih je bilo več naprav, ki so bile popolnoma razdejane. Zadeta so bila tudi odletišča in letališča.

Žrtve v Neaplju

Rim, 8. junija. s. Seznam mrtvih in ranjenih ob sovražnem letalskem napadu na Neapelj dne 5. in 6. junija navaja smrtno žrtev 83-letno Frančiško Mazzoli in 5 ranjenih.

Mannerheimova zahvala Duceju

Rim, 8. junija. s. Finski maršal Mannerheim je poslal Duceju naslednjo brzojavko:

Za Vaše vljudne čestitke in za čestitke Vlade ter Oboroženih Sil fašistične Italije, sprejmite Duce mojo najglobljo zahvalo. Prosim vas, izročite Nj. Vel. Kralju in Cesarju izraze mojega vdanega spoštovanja in zahvale za visoko odlikovanje, ki mi je bilo podeljeno. Srečen sem, da se v borbi proti skupnemu sovražniku Finska danes bori ob strani hrabre italijanske vojske.

Nemško vojno poročilo

Uspešne operacije na vzhodni fronti — Hud poraz sovražnika v Afriki — Ponovno bombardiranje Canterburyja

Iz Hitlerjevega glavnega stana 7. junija. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

V južnem odseku vzhodne fronte so nemške planinske čete skupno z madžarskimi oddelki zavrnile posamezne sovražne napade. Na srednjem in severnem odseku je bil obroč okrog sovražnih skupin, obkoljenih v zaledju, z osredotočenimi napadi še bolj stisnjen. Sovražni protinapadi so bili po hudi borbi krvavo zavrnjeni. Na fronti pri Volhovu je ponovil sovražnik na več krajih svoje napade, ki pa so bili odbiti spričo budne obrambe in ob podpori strmoglavskih letal s krvavimi izgubami za sovražnika, ki je izgubil pri tem 18 oklopnih vozil.

V severni Afriki so bili izvedeni protinapadi s tanki in oklopnimi vozili z velikim uspehom. Sovražni oddelki so bili deloma obkoljeni in uničeni. Sovražnik je izgubil nadaljnih 30 tankov, številne topove in motorna vozila ter nad 4000 ujetnikov. Na ta način so se povišale izgube angleških čet od začetka bitke v Marmariki dne 26. maja nad 10.000 ujetnikov, 550 tankov, 200 topov in več sto motornih vozil.

V kanalskem področju so nemški lovci včeraj brez lastnih izgub sestrelili 13 angleških letal. Mesto Canterbury je bilo v noči na 7. junij ponovno napadeno od naših bojnih letal z eksplozivnimi in zažigalnimi bombami.

Angleški bombniki so napadli mesto Emden. Civilno prebivalstvo je imelo izgube. Številna poslopja, zlasti v stanovanjskih okrajih, so bila porušena ali poškodovana. Šest napadalnih bombnikov je bilo sestreljenih.

Kapetan Philipp, poveljnik lovske eskadre, je dosegel na vzhodni fronti svojo 101. do 103. letalsko zmago. Nadporočnik Becker je v zadnji noči dosegel svojo 20. do 22. nočno zmago. Višji narednik Teige je v par dneh sestrelil 11 sovražnih letal, med njimi 9 ponoči.

Boji na srednjem odseku

Berlin, 8. junija. s. Iz vojaškega vira se doznava, da so čete neke nemške pehotne divizije na srednjem odseku vzhodne fronte izvedle zmagovite akcije proti izredno močnim movražnim postojankam, katere jim je uspelo podpreti. 16 sovražnih postojank je bilo uničenih in sovražniku so bile zadane krvave izgube. Zajetih je bilo mnogo ujetnikov. Za fronto obkoljene boljševiške čete so bile še bij stisnjene s koncentričnimi napadi nemških sil. Več krajev v tem odseku so Nemci zasedli. Letalstvo je učinkovito bombardiralo in je uničilo več v trdnjave spremenjenih hiš. V južnem delu nekega mesta je bila uničena cela četrt z letalskim bombardiranjem in tudi skladišče streliva v tem mestu je zletelo v zrak.

Inseriraj v „Slov. Narodu“

Važni sklepi Ministrskega sveta

Pod Ducejevim predsedstvom je sprejel Ministrski svet vrsto važnih sklepov na področju vojnega gospodarstva — Štednja pri državnih izdatkih — Poostritev kazni za kršitve ukrepov o potrošnji

Rim, 8. junija. s. V soboto dopoldne se je pod Ducejevim predsedstvom sestal Ministrski svet, ki je po Ducejevih odredbah odobril vrsto važnih sklepov. Posamezna ministrstva morajo na novo proučiti proračune svojih izdatkov za poslovno dobo 1942-43, ki se nanašajo na civilne službe in predlagati omejitve po kriterijah strogе štednje. Predloge bo proučil minister za finance in jih predložil Duceju. V poslovnem letu 1942-43 bodo ukinjeni prispevki za železnice v znesku 320 milijonov, ki so bili določeni za stroške elektrifikacije železniških prog.

Štiri milijarde, ki so bile določene za financiranje javnih del, se znižajo na 2 milijardi in pol. Redigirajo in uredijo se cene za vojne dobave ter se pripravi odredba za ureditev dnevnih podpor družinam vpoklicanih.

Ministrski svet je odobril odredbo, ki se tiče sprememb državnega proračuna za leto 1941-42. Pri reduciranju civilnih izdatkov se bo prihranilo 483.4 milijona. Ministrski svet je odobril nakazila vsot za stroške, ki so v zvezi z vojnim stanjem. Sprejete so bile odredbe glede konverzije delnic, ki so jih izdale družbe s sedežem v Italiji, ki pa krožijo v Libiji. Delnice je treba izročiti do 30. junija podružnicam Italijanske banke v Libiji.

Na Ducejev predlog je bila sprejeta odredba glede zgradb, ki imajo umetniško ali zgodovinsko vrednost ali ki so namenjene kulturnim svrham. Da se ščiti umetniško in kulturno premoženje naroda pred škodo, ki lahko nastane zaradi električnih, vodovodnih in toplotnih naprav, je bila izdana vrsta odredb, ki določajo izvajanje teh naprav.

Odobren je bil zakonski načrt glede izvršljivosti sodb in drugih ukrepov v anektiranih ozemljih bivše Jugoslavije. Priključitev Dalmacije h Kraljevini Italiji je vsililo vprašanje izvršljivosti na samem ozemlju sodb in drugih ukrepov; ker veljajo na priključenih ozemljih dodatne zakonodaje, je bilo treba določiti, katere sodbe in drugi ukrepi se na tem ozemlju lahko izvršijo po krajevni zakonodaji in pod kakšnimi pogoji.

Na predlog ministra za zunanje zadeve je bilo odobrenih več odredb.

Na predlog Duceja, notranjega ministra, je bila sprejeta odredba, po kateri se smatrajo za večje družine one s 6 otroki, ako je oče padel v vojni ali za narodno stvar. Take družine bodo priključene fašistični zvezi kot družine z več otroki, ki bodo deležne vseh olajšav, ki so določene za take družine. Sprejet je bil načrt zakona, ki določa povečanje ozemlja občine Mantova.

Na predlog Duceja je bil sprejet načrt odredb o kaznih za dobo vojne. Pojavilo se je zločinsko delovanje izredne teže, za katerega pa v veljavni zakonodaji ni primernih sankcij. Predvsem gre za protipostavna dejanja pri nabavljanju blaga z nakaznicami, boni in podobno ter za nedovoljeno kupčevanje s temi dokumenti. Kot poseben delikt se smatra odvzemanje blaga iz normalne potrošnje. Poostrene so kazni za nekatere običajne delikte zlasti v primerih, ko kršitelj pri tem zlorablja svoj položaj. Poostrene so tudi kazni za prekrške določb, s katerimi se ščiti promet. Razširja se področje posebnega sodišča glede zatiranja zločinov in razširja se kompetenca tega sodišča.

Na predlog ministra za pravosodje je bil sprejet zakonski načrt, ki vsebuje odredbe, s katerimi se ureja položaj vpoklicanih notarskih kandidatov in se določajo olajšave teh pri notarskih izpitih. Sprejete so bile tudi odredbe z olajšavami pri napredovanju v službi za sodnijske uradnike, ki so vpoklicani pod orožje.

Na predlog ministra za finance je bil sprejet sklep, ki odobrava izplačilo predujmov na pokojnine tistim italijanskim državljanom, ki bi morali prejemati pokojnine iz sovražnih držav ali iz držav, s katerimi so diplomatski stiki prekinjeni. Odobren je bil sklep, ki določa 5% davščino na hipotekarne vpise za denarna posojila ter odredba, s katero se omejuje umetno nalaganje denarja v spekulacije z nepremičninami.

Na predlog ministra za narodno vzgojo je bil odobren zakonski načrt glede osebja Kr. srednjih šol in glede posebnih natečajev za stolice in šefovska mesta na višjih šolah.

Na predlog ministra za javna dela je bil odobren urbanistični zakon, s katerim se modernizirajo regulacijski načrti. Dosedaj veljavne določbe so bile izpopolnjene na podlagi pridobljenih izkušenj. Sprejet je bil zakonski načrt o posvetovalnih organih v zvezi z javnimi deli ter zakonski načrt, s katerim se odobrava regulacijski načrt Pavie in se določajo norme za izvajanje tega načrta.

Na predlog ministra za poljedelstvo in gozdove je bil sprejet zakonski načrt, s katerim se določajo norme za nakazovanje kreditov nekaterim odsekom ministrstva za poljedelstvo in gozdove. Odobrena je bila tudi odredba o reorganizaciji službenih mest v ministrstvu za poljedelstvo in gozdove.

Na predlog ministra za promet je bil odobren zakonski načrt, ki se tiče podelitev spričeval usposobljenosti za radioelektrično službo na trgovinskih ladjah. Dva sprejeta sklepa se tičeta pristaniške milice. S sprejetim zakonskim načrtom je bilo urejeno tudi vprašanje napredovanja specialistov v dobi vojne.

Ministrski svet je svoje zasedanje zaključil ob 12.30 ter se bo zopet sestal 1. avgusta.

Razdelitev nagrad Kr. italijanske akademije

Slavnostni seji je prisostvoval Nj. Vel. Kralj in Cesar

Rim, 8. unija. s. Ob navzočnosti Nj. Vel. Kralja in Cesarja je imela Kr. italijanske akademija svečano zborovanje ob podelitvi kraljevih nagrad. Ob vladarju so bili minister za narodno vzgojo Bottai, zastopniki senata in zbornice, podtajnik Stranke Barberini, rimski guverner in drugi zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Zborovalci so bili akademiki, senatorji, nacionalni svetniki, in osebnosti iz rimskega kulturnega življenja.

Po pozdravu Kralju in Cesarju je predsednik Kr. italijanske akademije Eksc. Federzoni čital izčrpno poročilo o delovanju najvišjega kulturnega zavoda v preteklem letu. Predsednik se je zahvalil vladarju za navzočnost pri svečanosti ter je poudaril: Ako številke lahko kaj pomenijo, povem, da je bilo 43 javnih zborovanj, 52 sestankov razredov akademij, in 73 sestankov odborov. Število publikacij se je povečalo za 22 zvezkov. Med najbolj važnimi omenja spise Guglielma Marconia in predavanja o sedanjih problemih muslimanskega sveta, zakonik o albanskem uzančnem pravu, 12. zvezek poročila geološke misije v Južni Abesiniji, monografijo o kulturnih odnosih med Italijo in Hrvatsko ter prvi zvezek Arthura Farinellia o Portugalski. Lani je bil ob tej priliki izročen vladarju prvi zvezek slovarja italijanskega jezika. Drugi zvezek tega dela ob letu ni mogel iziti zaradi smrti uglednega filologa Giulia Bertonia, ki mu je bilo poverjeno to delo. Menda se drugi zvezek že tiska in tretji zvezek bo kmalu v tiskarni. Predsednik je omenil nato vse kulturne prireditve akademije. Za najboljša objavljena dela se podelijo nagrade. K obstoječim nagradam se pridružujejo nove, kakor n. pr. nagrada Arthura Tossia, ki je odstopil polovico sprejete Mussolinijeve nagrade za leto XX.

Po poročilu predsednika Federzonia so bile izročene kraljeve nagrade. Nagrada za pravne in politične znanosti je bila podeljena prof. Bliondu Biondiu, nagrada za mineralogijo in geologijo prof. Giambattisti Piazu. Ob koncu je italijanski akademik Alfred Sciaffini predaval o latinstvu in italijanstvu na Balkanskem polotoku. Vladar se je prisrčno razgovarjal z nagrajenci in ko je odšel iz dvorane Julia Cezarja, so mu navzoči izkazali z vzkliki svojo udanost.

Tajnik Stranke v Milanu

Prebivalstvo je priredilo zastopniku Duceja navdušen sprejem

Milan, 8. junija. s. Tajnik Stranke je včeraj prvič obiskal mesto prvega Fašija. Mesto ga je sprejelo ponosno in je dokazalo zastopniku Duceja svojo neomajno zvestobo. Eksc. Vidussoni je prišel iz Rima s podtajnikom stranke dr. Ravasio. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki oblasti, poveljniki oborožene sile, nemški konzul in šef skupine narodnih socialistov. Oddelek avangvardistov na konjih je izkazal visokemu gostu časti. Tajniku so bili predstavljeni vsi zastopniki oblasti in prvaki. Ob vzklikih Duceju in petju Giovinezze je Tajnik odšel s kolodvora. Pred njim se je zbrala množica, ki je priredila gostu manifestacije. Podal se je nato v »Covo«, kjer so ga sprejeli voditelji šole fašistične mistike. Tu se je spomnil Arnalda Mussolinija in se dolgo zadržal v prvotnem sedežu lista »Popolo d' Italia« ter pozorno ogledoval vse podrobnosti, ki pričajo o junaški dobi, ko se je pripravljala revolucija. Pomudil se je nato v direktorski sobi Benita Mussolinija. Na pragu sta ga sprejela očeta dveh v Albaniji padlih junakov in podporočnik, imetnik zlate kolajne, Borsano. Z njimi se je prijazno razgovarjal. Na dvorišču so ga obkrožili skvadristi. Z njimi je pel revolucionarne in patriotične pesmi. Nato je Eksc. Vidussoni obiskal Fašistični dom ter je v svetišču položil velik lavorjev venec. V kripti so bili prapori prvega fašija in prapori skupine Sciesa. Tajnik se je razgovarjal s svojci padlih za fašistično stvar ter z ranjenci in invalidi revolucije. Po izkazanju časti pred kipom Constanza Ciana in kipom Arnalda Mussolinija se je prvak podal v »dvorano 23. marca«, kjer so bili s prapori zbrani Sansepolcristi in vsi vodilni prvaki. Zaupnik Sanselpolcristov je izročil Tajniku bodalo, v katerem je gravirana motivacija za odlikovanje z zlato kolajno, ki si jo je Tajnik pridobil v vojni. Eksc. Vidussoni se je zahvalil, nakar so zopet zadoneli klici Duceju in vsi zbrani so zapeli Giovinezzo. Tajnik si je nato ogledal vojno razstavo v gradu Sforza. Nato si je Tajnik ogledal mesto. Povsod so mu izkazali časti in vzklikali Duceju. Ob potu so bili postrojeni oddelki GIL-a.

Hrvatski novinarji v Rimu

Rim, 7. junija s. Hrvatske novinarje, goste ministrstva za ljudsko prosveto, ki so obiskali že Benetke, Bologno, Assisi in Perugio, je sprejel v avdijenci grof Ciano in se z njimi pomudil v prisrčnem razgovoru. Sprejel jih je tudi minister Pavolini v ministrstvu ljudske prosvete ter jim sporočil pozdrav italijanskih novinarjev in izrazil upanje, da bo plodonosno sodelovanje med tiskom obeh držav okrepilo prijateljske vezi med Italijo in Hrvatsko.

Japonska bilanca

Tokio, 8. junija. s. Pregledno poročilo japonskega glavnega stana objavlja sledeče podrobnosti:

V severni Kitajski se bori 700.000 mož, v osrednji Kitajski 580.000, v južni Kitajski 50.000 mož, skupno torej 1,530.000. V severni Kitajski je padlo 46.300 sovražnikov, v osrednji Kitajski 53.600, v južni Kitajski pa 2.500. — Skupne izgube sovražnika iznašajo torej 112.400 mož. Na frontah v severni Kitajski je bilo ujetih 33.000, v osrednji Kitajski 10.000, v južni Kitajski 1.000 sovražnikov, skupno 44.000. V južnih predelih se je na sovražnikovi strani borilo v Hongkongu 15.000 vojakov, na Filipinih 100.000, na Malajskem polotoku 120.000, v Nizozemski Indiji 120.000, v Birmi 150.000 vojakov, skupno 505.000 vojakov. Na Filipinih premagane divizije so bile 1. ameriška divizija, ter 11., 21., 31., 41., 51., 61., 81., 91. in 101. divizija filipinske narodne vojske. Na Malajskem polotoku so bile razpršene ena angleška, ena avstralska, dve indijski diviziji, 3 indijske brigade in 2 malajski diviziji. V Nizozemski Indiji je bilo premaganih 15 neodvisnih bataljonov, 2 nizozemski diviziji in ena mešana angloameriška avstralska divizija. V Birmi je bilo premaganih 8 kitajskih divizij, ena birmanska divizija, ena angleška mehanizirana brigada, 6 angleških bataljonov in 3 indijske brigade. Japonski vojni plen obesga 3.763 topov, 14.440 tankov, 1.589 motornih vozil, 240 letal, nad 11.000 strojnih pušk in 216.000 pušk.

15 kitajskih divizij uničenih

Šanghaj, 7. junija s. Tiskovni oddelek japonskih oboroženih sil v osrednji Kitajski poroča, da je bilo pri padcu Zunghsijanga popolnoma uničenih okrog 15 čungkinških divizij.

Čangkajšek osamljen

Madrid, 8. junija s. Listi se obširno bavijo z zmagovitim napredovanjem Japoncev na Kitajskem in pišejo, da se je pričel vojaški in politični poraz generala Čangkajška, kakor kažejo klici na pomoč iz Čungkinga. Vsak trenutek se lahko zrušijo zaradi japonskega prodora kitajske sile. Birmska cesta je zaprta in zavezniki, ki so zaposleni na drugih frontah ne morejo pomagati Kitajski, katere padec bi bila rešitev konflikta v Vzhodni Aziji. Glede angleške ofenzive na Nemčijo podčrtavajo hsti, da je London slabo računal, ko je mislil, da bo letalska ofenziva vplivala na razpoloženje prebivalstva v Nemčiji Izgube angleškega letalstva so v primeri z uspehi tako velike, da jih ne bo mogoče dolgo vzdržati. Letalsko ofenzivo, s katero se je hotelo Stalinu napraviti iluzijo, da se mu pomaga, je smatrati za izjalovljeno kakor so se izjalovili in se bodo izjalovili vsi poizkusi izkrcanj v Evropi.

Ameriške izgube na morju

Buenos Aires, 8. junija. s. Ameriško mornariško ministrstvo javlja, da so sovražne podmornice v Atlantiku potopile še tri ameriške parnike. Po uradni ameriški statistiki je bila objavljena od 31. maja do danes potopitev nadaljnjih 20 parnikov. Od 15. januarja je bilo skupno potopljenih 247 ameriških parnikov. V ameriških pomorskih krogih ne prikrivajo skrbi za prihodnje mesece, ko bo moralo zavezniško brodovje premagati še bolj kritičen položaj kot je sedanji.

Svečana vojaška proslava praznika Ustave

Sijajna revija ljubljanske vojaške posadke na Kongresnem trgu

Ljubljana, 8. junija

Vsako prvo nedeljo v mesecu juniju praznuje Italija praznik svojega nacionalnega Zedinjenja in praznik Ustave, dveh dogodkov, ki sta omogočila sijajni novodobni razvoj italijanskega naroda in države v imperialno velesilo prvega reda. S kakšnim ponosom, samozavestjo in doživljanjem praznujejo Italijani ta svoj državni praznik, je Ljubljana mogla ugotoviti že lani. Odlična revija vojske vzdolž Ceste Viktorja Emanuela III. med zatrpanimi hodniki mestnega prebivalstva je še vsem, ki so ji prisostvovali, v najlepšem spominu.

Veličastna proslava se je ponovila tudi letos v nezmanjšanem obsegu. Dogodkom na ulicah, zlasti pa na Kongresnem trgu so dali ves dopolnilni zunanji sijaj bleščeče poletno sonce, vedra modrina neba in prijeten jutrnji hlad. Vsa poslopja v mestu so bila okrašena s trobojnicami, ki se je z njimi poigraval rahel vetrič.

Glavna točka proslave je bila veličestna parada čet ljublj. garnizije, ki je imela svoje izhodišče na obširnem in za ta namen zelo primernem Kongresnem trgu. V prvih dopoldanskih urah so maširale dolge kolone čet vsakovrstnega orožja po ljubljanskih ulicah in se urejale na trgu v strumen zbor. Vtis med gledalci je napravila zlasti mogočna artilerija z dopolnilom v tankih. Poveljstvo nad vsem vojaškim zborom na Kongresnem trgu je bilo poverjeno Divizijskemu poveljniku Generalu Orlandu.

Revije so se udeležili tudi najvišji predstavniki civilnih oblasti Ljubljanske pokrajine. Nekaj minut pred 10. je prišel pred palačo Poveljstva Armadnega zbora Visoki komisar Eksc. Emilio Grazioli, ki se je prisrčno pozdravil s Poveljnikom Armadnega zbora Eksc. Robottijem, Zveznim Tajnikom dr. Orlandinijem, ljubljanskim županom generalom Leonom Rupnikom in drugimi predstavniki Oblasti, ki so se zbrali že pred njegovim prihodom.

Nekaj minut zatem — bilo je točno 10 — je Poveljnik Armadnega zbora Eksc. Robotti med zvokom tromb prišel na trg, kjer je dal povelje za začetek revije. Sledila so strumna povelja podrejenih poveljnikov in dolga, skrbno pripravljena vrsta je ojeklenela. Bil je veličasten trenutek, ki so ga še posebno povzdignila mogočna letala, ki so krožila v formaciji trojk nad mestnimi poslopji in strumno vojsko. Iz trimotornikov so se vsipali na množico številni pisani listki, medtem pa je garnizijska godba čustveno in prekipevajoče igrala himno Domovine.

Začel se je nato mimohod, ki so mu vsi odličniki z Visokim komisarjem, Generalom Poveljnikom Armadnega zbora in Zveznim Tajnikom prisostvovali na Bleiweisovi cesti. Mimohod je potekel neoporečno in zelo dostojanstveno. Po odkorakanju pred predstavniki so se čete vrnile v svoje vojašnice.

Zbor kakor mimohod sta napravila izreden vtis pri vseh, ki so jima prisostvovali. Dokazala sta visoko bojno pripravljenost vse ljubljanske posadke, njen izredni duh skupnega vojnega tovarištva, ki veže vse v eno samo jekleno in za zmago stremečo četo.

Obiski Visokega komisarja

Na magistratu

Ljubljana, 6. junija

Včeraj zjutraj je bil Visoki komisar v spremstvu podprefekta dr. Davida na magistratu. Sprejela sta ga župan general Rupnik in podžupan dr. Tranchida. Ponovno jima je Visoki komisar izrazil svojo željo za dobro delo. Razgovarjal se je z njima o raznih problemih, ki se tičejo občinske uprave.

Pri poštni direkciji

Visoki komisar je bil včeraj v spremstvu podprefekta dr. Davida v pokrajinski poštni direkciji, kjer so ga sprejeli poštni in brzojavni inspektor dr. Mauri, telefonski inspektor dr. Rimassa in poveljnik poštnotelegrafske milice Centurion Apicella. Visoki komisar si je ogledal cenzurne urade in se je zanimal za njihovo poslovanje. Izrazil je veliko zadovoljstvo in prisrčen pozdrav načelniku vojaškega oddelka tega urada polkovniku Matarollu in vsem, ki z njim sodelujejo v tej važni in kočljivi službi. Nato si je ogledal še telefonske urade in nekaj modernih naprav, ki so bile instalirane v direkciji. Izrazil je svoje priznanje vsem, ki so sodelovali pri ureditvi teh naprav.

Nadzornice za dečje kolonije

Ljubljana, 8. junija

V eni izmed dvoran GILL so bili predvčerajšnjim izpiti obiskovalk tečaja za nadzornice v dečjih kolonijah. V komisiji, ki ji je predsedoval Zvezni Podpoveljnik so bili dr. Aldo Duce, sanitetni načelnik, Zvezna Nadzornica GILL, načelnik podpornega in zdravstvenega urada ter trije zdravniki, ki so poučevali v okviru tečaja.

Obiskovalke, ki so zahajale k predavanjem z velikim zanimanjem, so se v celoti izkazale zares sposobne, da opravljajo tako delikatno funkcijo v okviru GILL.

Vsaki izmed njih bo Zvezno poveljstvo oskrbelo in izstavilo odgovarjajočo diplomo o sposobnosti za nadzornice v dečjih kolonijah.

ljanje novih in razširjenje že obstoječih veleobratov, ki razdeljujejo mleko, mlečne proizvode, olje, maščobe in oljarice, kakor tudi obratov, ki te proizvode predelujejo, je odslej tudi na Spod. Štajerskem vezano na posebno dovoljenje.

— **Novi grobovi.** V Mariboru so umrli: upokojeni mizar državnih železnic Karel Braunig, star 77 let; čevljar Franc Petek, star 62 let in delavčev sinček Franc Filipič, star 10 mesecev. V Laškem je umrla zasebnica Fani Stošicki, stara 88 let. V Mariboru je umrla tudi vdova po uradniku Justina Mihelič, rojena Braunig, stara 54 let. Umrla je nekaj ur pred smrtjo svojega očeta Karla Brauniga.

Najmanjša ptica

V Peru so odkrili najmanjšo ptico na svetu. V primeri z njo je kolibri pravi orjak v ptičjem kraljestvu. Najmanjša ptica je dolga 23 mm in ima rumenkasto rdeče perje. Zanimivo je, da leta tako kakor žuželke. Kakor čebele se tudi ta ptica hrani izključno z medom. Lahko bi torej rekli, da je to neke vrste prehodna žival med ptičami in žuželkami.

Pogreb dijaka Turka

Ljubljana, 8. junija

V Šmihelu je bil pogreb dijaka Mihaela Turka, učenca gimnazije v Novem mestu, ki so ga barbarsko umorili komunisti, ker ni hotel slediti njihovim roparskim podjetjem. Pogreba se je udeležila številna množica prebivalstva. Turk je bil zelo priljubljen v svojem okraju, ker se je vneto udejstvoval v katoliških organizacijah in je bil znan po svoji naklonjenosti do Italije.

Pogreba so se udeležili General Poveljnik divizije Isonzo, Okrajni komisar, Tajnik novomeškega Fašija, ravnatelj in učiteljski zbor gimnazije, gojenci gimnazije in učenci šmihelske osnovne šole. Številna je bila udeležba tudi duhovnikov in članov katoliških organizacij.

Po opravljenih pogrebnih obredih so pokojnikovi tovariši prenesli njegovo truplo na domače pokopališče. V poslednje slovo so spregovorili gimnazijski ravnatelj, predsednik Marijine kongregacije in pokojnikov tovariš iz razreda. Nato so truplo spustili v grob k večnemu počitku.

Telovadni nastop ljubljanske šolske mladine

Sodelovalo je okoli 1400 dijakov in dijakinj, ki so nastopili v petek na Stadionu

Ljubljana, 8. junija

Dne 5. junija je bil na ljubljanskem stadionu telesnovzgojni nastop učencev ljubljanskih osnovnih in nižjih srednjih ter meščanskih šol. Ob 8.45 so že čakale vse skupine pripravljene in pazljive na začetek skušenj. Igrišče prepreženo z sugestivnimi belimi in črnimi črtami je bilo živo od deklet in dečkov, ki so se samozavestno obnašali, polni navdušenja, poleta, volje in popolni v svoji sportni obleki. Z obrazov te mladine se je razodevala živa želja: osvojiti si lovorjevo vejico zmage.

Točno ob 9. so bili sprejeti Zvezni poveljnik, Zvezni Podtajnik in Zaupnica ženskih Fašijev od Zveznega Podpoveljnika, Kr. šolskega Komisarja, Zvezne Nadzornice in Vrhovnega Poveljnika. Oddelke je predstavil centurion prof. Maraspin, načelnik urada za telesno vzgojo in vodja nastopa. Ko je bilo dano povelje za dvig zastave, so se vsi sodelujoči postavili v strumen pozor in vsak poveljnik posamezne skupine je pozdravil po rimsko.

Primerno opremljeno igrišče je bilo razdeljeno na tri odseke: Prvi je bil za oddelke deških in dekliških ljudskih šol, ki jih je bilo 35, drugi in tretji pa za oddelke meščanskih in nižjih srednjih šol ki jih je bilo 10 moških in 10 ženskih. Vsak oddelek je sestavljalo skupno s poveljnikom 25 učencev ali učenk. Skupno jih je torej nastopilo okoli 1400. Vsak oddelek je izvedel štiri vaje: prosti razvoj, obvezne proste vaje za l. XX°, vaje z majhnim orodjem, plezanje na drog ali plezanje po vrvi ali met velike žoge. Za vsako posamezno vajo je funkcioniral pristojni sodniški zbor, ki so ga sestavljali po trije člani.

Zvezni Tajnik je prišel na igrišče in se dolgo razgovarjal z vsakim posameznim oddelkom izražajoč svoje živo veselje za odlične uspehe, ki so jih dosegli pod vodstvom učiteljev za telesno vzgojo.

Začetek dela nove ljubljanske mestne uprave

Novi župan in podžupan sta v soboto sprejela načelnike mestnih uradov, zavodov in podjetij

Ljubljana, 8. junija

Župan mesta Ljubljane general **Leon Rupnik** in podžupan comm. **dr. Salvatore Tranchida** sta v soboto sprejela načelnike mestnih uradov, zavodov in podjetij ter jih je župan pozdravil z jedrnatim nagovorom, predvsem je pa poudarjal, da je najvažnejša naloga mestnega uslužbenstva v sedanjih časih lajšanje težkih razmer vsemu prebivalstvu. S tovariškim sodelovanjem bo mogoče ohraniti dobri glas Ljubljane kot središča slovenskega življenja, napredka in kulture ter z dobrim zgledom najbolj koristiti vsemu našemu narodu. Prizadevanja mestnega uslužbenstva morajo prav posebno objeti najsiromašnejše občane, s prav vsemi, brez izjeme naj bodo pa mestni uradniki in uslužbenci ljubeznivi ali pa vsaj vljudni, kajti v teh časih tudi prijazna beseda dobre dé.

Župan je predstavnike mestnega uslužbenstva posebno opozarjal še na odgovornost pri sodelovanju v korist občine in vsega prebivalstva. Nato je izpregovoril podžupan **comm. dr. Tranchida** ter izrekel uslužbenstvu svoj tovariški pozdrav in izrazil prepričanje, da bodo občinski uradniki z disciplino in čutom za odgovornost lojalno sodelovali z novo upravo, ki ima trden namen delovati v korist prebivalstva z vso odločnostjo, toda hkrati z mirno objektivnostjo in pravičnostjo.

Z ljubeznijo do dela, pravega reda in discipline — je pristavil podžupan — bo Ljubljana, ki po Ducejevi volji varuje svojske značilnosti kulture, tradicij in šeg, postala vzorno upravno središče te pokrajine, ki je že vključena v veliki državni organizem fašistične Italije.

Po teh prisrčnih tovariških besedah so se predstavniki mestnih uradov, podjetij in zavodov pridružili podžupanovemu pozdravu Veličanstvu Kralju in Cesarju ter Duceju.

V imenu načelnikov in uslužbenstva mestne občine ljubljanske je v toplih besedah pozdravil župana in podžupana direktor mestnih uradov Fran Jančigaj.

Ko je direktor mestnih uradov Jančigaj po teh govorih predstavil vse načelnike županu in podžupanu, ki sta imela za vsakega prijazno besedo ter pokazala veliko zanimanje za vse njih naloge, sta župan in podžupan pridržala načelnike glavnih uradov na kratki konferenci o najnujnejših vprašanjih mestne uprave.

„Žegoza" za malega človeka

Občni zbor Splošne gospodarske zadruge železničarjev Ljubljanske pokrajine — Velika delavnost in podjetnost zadruge

Ljubljana, 8. junija

Če imenujemo katero organizacijo malega človeka, zasluži predvsem »Splošna gospodarska zadruga železničarjev Ljubljanske pokrajine« (»Žegoza«), da se je predvsem spomnimo. Težko bi našli organizacijo, ki bi delovala s takšnim uspehom v korist malih gospodarjev in ki se je lotila prav najbolj zanemarjenega, a zato še tem potrebnejšega dela. Kako delavna je ta zadruga in kako iniciativni so njeni delavci, nam je posebno lepo pokazal včerajšnji občni zbor, X. redni; zadruga deluje že 10 let. Toda ob tej priliki niso proslavljali nobenega jubileja. V svoji delavnosti pozabljajo na jubileje. Občni zbor je bil v poslopju železniškega ravnateljstva in vodil ga je predsednik Rafael Kampuš. Udeležba je bila zadovoljiva.

Iz poslovnega poročila, ki ga je podal predsednik, posnemamo naslednje podatke. — Odbor si je lani predvsem prizadeval, da reši premoženje zadruge v korist centrali v Ljubljani, kar se mu je posrečilo v veliki meri. V Ljubljano so prepeljali stroje in spravili so v denar nekaj angorske volne, ki bi jo sicer uničili molji. — Zadruga ima zdaj popolno predilnico angorske volne. Razen tega tudi sami barvajo volno, s čimer so se izdelki znatno pocenili. Predilnica potrebuje za svoje obratovanje na leto vsaj 200 kg volne. Prej so jo prejemali s Štajerkega in iz Banata, zdaj je pa treba skrbeti, da bo produkcija dovolj velika v sami Ljubljanski pokrajini; to se pravi, da se mora čim bolj razširiti reja angorcev. Zato so se odločili za ustanovitev farme angorskih kuncev. Načrt že uresničujejo. Farma je bila ustanovljena na Muljavi pri Stični. Zdaj že rede okrog 80 plemenskih živali. Zadružniki, rejci kuncev, so prodajali prejšnje čase, dokler zadruga ni imela še svoje predilnice, volno zelo poceni, po 150 do 250 din kg, med tem ko zadruga plačuje dvakrat več za volno. — Sicer pa zadruga stremi v splošnem, da bi bila reja malih živali čim bolj gospodarna ter donosna. Zato je začel tudi opozarjati na vrednost kunčjih kožic, ki so jih rejci prej zametavali, zlasti še, ker jih niso mogli vnovčiti po primerni ceni. Zadruga je poskrbela, da zdaj kunčje kože njenih članov stroji strokovnjak, absolvent strojarske šole. Kože predelava v usnje ali krzno. Odjemalcev za blago je dovolj. Dosedanje izkušnje so zadovoljive.

»Žegoza« opravi tudi mnogo pomembnega propagandnega dela. Za razširitev umne reje kuncev skrbi s številnimi članki, razen tega je pa tudi založila brošuro »Gospodarska reja kuncev«. Razposlala je tudi okrožnico z navodili za pravilno sušenje kunčjih kožic, zdaj je pa v tisku brošura »Vzorna kunčnica«.

Reja malih živali bi v preteklih zimi zelo nazadovala, če bi ne bilo »Žegoze«, ki je opravila skoraj neprecenljivo delo, da je preskrbela vsaj nekaj krme za rejo malih živali, ko je bila dobava tako težavna. Rejcem so razdelili okrog 9 vagonov krmil in so tako rešili tisoče živali. — Odbor se je tudi pečal z raznimi upoštevanja vrednimi načrti, tako n. pr., da bi izkoriščali doslej neizkoriščeno zemljo v Ljubljani in okolici, toda uresničitev lepih načrtov so preprečile nenadne ovire. Zdaj se pečajo še z nekaterimi načrti; če bi jih uresničili, bi bilo s tem zelo mnogo storjenega v prid reje malih živali in izboljšanja malega gospodarstva. Tako proučujejo predelavo in uporabo krvi, pridobljene v mestni klavnici za živalsko pičo. Razen tega so začeli zbirati kosti, da bi jih mleli ter pridobili dragoceno hranilo, kostno moko. Namerava-

vajo tudi mleti suho deteljo, da bodo preskrbeli rejcem za pičo perutnine dobro dodatno krmo za zimo. Da bi pa bili vsi rejci dobro založeni s krmo za zimo, si prizadevajo že zdaj; v ta namen bodo tudi začeli zbirati obročna vplačila za nakup krme že v tem mesecu V korist rejcev bo, da začno že zdaj resno misliti za nakup zimske krme, kajti pozneje ni zanesljivo, da si jo bodo lahko preskrbeli in da bodo mogli plačati obenem. Če pa naj zadruga začne nakupovati krmo že zdaj, potrebuje denar, kajti dandanes je treba plačati vse vnaprej.

Zadruga je razposlala zadružnikom tiskano bilanco že na vabilih na občni zbor. Iz nje je razvidno, da zadruga uspešno gospodari in njen lanski čisti prebitek znaša 14.226 L. V zalogi je pa tudi precej blaga. Dolgovi so se po novem letu že znatno zmanjšali, tako da so gmotne razmere zadruge zdaj še boljše kakor ob koncu poslovnega leta. Če pa govorimo o premoženjskih razmerah zadruge, je treba naglasiti, da zadruga potrebuje velik kredit za svoje akcije. Če bi hotela uresničiti nekatere koristne načrte, bi potrebovala do 300.000 L. Za njeno delo pa bi morale pokazati mnogo več zanimanja bogate ustanove železničarjev, razen tistih, ki jo že z razumevanjem podpirajo, n. pr. Nabavljalna zadruga in Kreditno društvo.

Vsa poročila, tudi nadzornega odbora, so bila soglasno sprejeta. Pri nadomestnih volitvah so bili izvoljeni dosedanji člani in zborovalci so tako najlepše izrekli priznanje ter zaupnico dosedanjemu izredno delavnemu vodstvu zadruge.

S Spodnje Štajerske

— **Spodnja Štajerska za zimsko pomoč in nemški Rdeči križ.** Prostovoljni prispevki za zimsko pomoč in nemški Rdeči križ na Spodnjem Štajerskem stalno naraščajo. Javna zbirka, prirejena 7. maja, je vrgla v celjskem okrožju 49.418.52, v ljutomerskem 8.552.05, Maribor-okolica 35.074.90 in Maribor-mesto 45.537.70, Ptuj 25.936.72, Brežice 19.246.42, Trbovlje 12.690.20, skupaj 196.456.51 mark.

— **Obvezna oddaja sadja in sočivja.** Spodnja Štajerska igra važno vlogo v sadjarstvu Nemčije. Mnogo se pridela na Spodnjem Štajerskem poleg sadja tudi sočivja. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da pride spodnještajersko sadje in sočivje letos pravočasno med potrošnike. Uradni list je objavil celo vrsto odredb o obvezni oddaji sadja in sočivja. V področju krajne zbiralnice je dovoljena neposredna oddaja potrošniku samo v isti občini in na tedenskih trgih. Vsi proizvajalni obrati, ki hočejo zalagati tedenske trge, morajo imeti tozadevne izkaznice, ki jih izdaja okrajna zbiralnica v Mariboru. Na tedenske trge, kjer se prodaja sadje in sočivje, bodo pripuščeni prvenstveno mali in najmanjši pridelovalci, da bodo imeli koristi od cen, ki jih plačujejo potrošniki, dočim bodo večji pridelovalci pripuščeni na trge samo v kolikor bi mali ne pripeljali dovolj sadja in sočivja. Druge določbe se nanašajo na sortiranje in prevoz sadja in sočivja.

— **Predpisi glede mleka in maščob.** Odslej veljajo tudi za Spod. Štajersko predpisi o mleku in maščobah, veljavni v Nemčiji. Da se zagotovi preskrba prebivalstva z mlekom in mlečnimi izdelki potom lastne proizvodnje, je izdal pooblaščenec za prehrano in kmetijstvo več odredb. Lastniki krav morajo, v kolikor nimajo izrecnega dovoljenja za izdelovanje surovega masla, oddati vse mleko pristojnim zbiralnicam. Isto velja za tiste, ki jim je dovoljeno izdelovati maslo. Tudi vse maslo je treba odadjati sproti zbiralnicam. Kmetovalci smejo obdržati samo toliko mleka, kolikor ga nujno rabijo zase. Dolžnost slehernega je, da čimbolj omeji lastno porabo mleka in masla. Poraba polnomastnega mleka za kislo mleko, jugort, kefir in razne druge proizvode, je prepovedana. Vsi proizvajalci, predelovalci in razdeljevalci mleka, ki imajo za transport slednjega zaradi škodljivega pocinkanja nerabne ročke, jih morajo nemudoma dati znova pocinkati. Ustanav-

Z Gorenjskega

— **Eno leto nemške uprave v Radovljici.** Radovljiški župan Josip Babnik je poročal nedavno o svojem delu in finančnem poslovanju mestne občine v preteklem proračunskem letu. Občina je poskrbela zlasti za zaostala dela in odpravo raznih napak. Načrt dograditve mesta bo uresničen po vojni. Namesto stare in nerabne bo postavljena nova tehtnica za 5 ton. V načrtu je graditev nove bolniške veže. Kanalizacijsko omrežje bo razširjeno. Grade se nove ceste, posebna pozornost je pa psvečena olepšavi mesta. Radovljica je dobila več lepih novih parkov. Olepševalna dela zadovoljivo napredujejo. Mračno šolsko poslopje je dobilo novo fasado, notranja oprema je bila obnovljena. Tik pred otvoritvijo je azil, kjer bo imelo brezplačno oskrbo 15 starčkov.

— **Prostovoljna gasilska obramba** dobi še shrambo za orodje in novo vežbališče.

— **Bivši bojevniki so zborovali.** V kranjskem okrožju je bilo nedavno 10 dobro obiskanih zborovanj bivših bojevnikov. Z velikim zadovoljstvom so bile sprejete na znanje določbe nemškega preskrbovalnega zakona, ki nudi invalidom in svojcem umrlih zadostne podpore.

Iz pokrajine Gorizia

— **Telovska procesija** v Gorizii je potekla zelo svečano ob navzočnosti številne množice vernikov. Procesija, v kateri je nosil najsvetejše knezonadškof mons. Margotti, je šla po Marconijevi, Mazzinijevi in Garibaldijevi ulici, nato čez Verdijev trg v Oberdanovo ulico, na Vittorijin trg, v ulico Rastello in se končno zaključila na trgu Cavoura s povratkom v stolnico.

— **Praznik sanitejcev.** V vojaški bolnišnici v ulici Ristori so sanitejci na Telovo lepo proslavili svoj vojaški praznik z mašo, razdelitvijo nagrad vojakom, ki so se odlikovali ob raznih prilikah. Pred zaključkom je oddelek sanitejcev defiliral pred svojimi poveljniki in povabljenimi gosti.

— **Volna za vojake.** Ženski fašio »Montespino« je zbral večje količine volne za vojake. Volno so darovali številni zasebniki.

— **Nesreče.** 27letni delavec Giordano de Marco je delal na postaji Monte Santo tik lokomotive. Nenadoma se je odtrgalo veliko železno pero in mu padlo na desno nogo. V bolnišnici so ugotovili, da je noga zlomljena. — 18letni Ernest Marcuzzi iz Gorizie je sekal drva. Pri tem se je ranil na desni nogi. — Stopajočemu po šolskih stopnicah je spodrsnilo dijaku Romolu Bertoldiju, tako da je padel. Zlomil si je desnico v zapestju. — Žrtev padca je postal tudi 10letni Silvio Rubbia. Ranil se je na glavi. — 3-letni Viktor Gregorio iz Tolmina se je v kuhinji igral z nožem. Vrezal se je v palec desnice tako močno, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Dokiade za poročene delavce pri javnih delih zunaj prebivališča

Glede na svojo naredbo z dne 24. novembra 1941-XX. o minimalnih mezdah za delojemnike, zaposlene pri javnih delih, kakor tudi glede na kolektivno pogodbo z dne 15. oktobra 1941, sklenjeno med Pokrajinsko delavsko zvezo ter Inženjersko zbornico, Združenjem zidarskih in vodnjakarskih mojstrov in Združenjem graditeljev in tesarskih mojstrov, in smatrajoč za umestno, da se za stavbinske delavce pri javnih delih določi odškodnina za delo zunaj prebivališča in spremeni odpovedni rok za odpust in vstop, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino po zaslišanju prizadetih sindikalnih združenj izdal naredbo o dokladah za poročene delojemnike, zaposlene pri javnih gradbenih delih zunaj občine prebivališča, ki je objavljena v »Službenem listu« 6. junija.

Poročenim delavcem, zaposlenim pri javnih gradbenih delih, ki jih izvršujejo bodisi zasebni podjetniki ali pa državne in samoupravne ustanove v lastni režiji, odposlanim na delo izven občine njih bivališča, ki pa morajo stalno bivati v delovnem kraju, morajo delodajalci plačevati od 1. junija t. l. naprej za vsak delovni dan odškodnino v višini 2.45 lire. Za odpust ali za izstop se mora dati odpoved tri dni naprej. Če delojemnik delo zapusti, sme delodajalec delavcu odtegniti od prejemkov, ki mu gredo po kakršnemkoli naslovu, znesek, ki ustreza času opuščene odpovedi. Gornje določbe in določbe naredbe z dne 24. novembra 1941-XX o minimalnih mezdah za delavce pri javnih delih, se ne uporabljajo za pomožno delavstvo državnih železnic.

MODERNA SLUŽKINJA

— No, ta je pa dobra! Moške obiske sprejemate v kuhinji.

— Kaj bi vam bilo ljubše gospa, če bi jih sprejemala v salonu?

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 8. junija: Medart.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Hči zelenega gusarja.
Kino Sloga: Hiša greha.
Kino Union: Če bi bil pošten.
Kino Moste: Ples v operi in Heroji planin.
Razstava Gorše-Maleš v Jakopičevem paviljonu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta 47.

Naše gledališče

Drama

Ponedeljek, 8. junija: Zaprto.
Torek, 9. junija ob 17.30: Poročno darilo. Red B.
Sreda, 10. junija ob 17.30: Vdova Rošlinka. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.
Četrtek, 11. junija ob 17.30: Konto X. Red Četrtek.
Petek, 12. junija: Zaprto.

G. Forzano: »Poročno darilo«. Tridejanska veseloigra italijanskega avtorja. Dejanje se plete okrog ljubezenske zgodbe mlade farmacevtke in avtomobilista, ki ga zanese naključje v lekarno letoviščarskega mesta. Igra vsebuje dve veliki in nekaj učinkovitih epizodnih vlog. Igrali bodo: Lucija — Simčičeva, Karlo — Jan, Ersilia — Nablocka, Annibale — Plut, učitelj — Gale, oficijal — Brezigar, Castelli — Presetnik, župnik — Bratina, hišna — Rakarjeva, zdravnik — Peček, letoviščarka — J. Boltarjeva, vaščan — Vertin, delavec — Raztresen. Režiser: prof. O. Šest, inscenator inž. E. Franz.

Cvetko Golar: »Vdova Rošlinka«. Domača ljudska igra živahne vsebine, ki ima za snov zgodbo o kmečki vdovi, željni ženitve. Njeno prizadevanje, kako bi si osvojila fanta za moža, ki je, ne da bi vedela o tem, ženin njene hčere, je prikazano v nizu zabavnih prizorov. Igro je zrežiral Fran Lipah.

Opera

Ponedeljek, 8. junija: Zaprto.
Torek, 9. junija: Zaprto.
Sreda, 10. junija ob 17.: Prijatelj Fric. Red Sreda.
Četrtek, 11. junija ob 17.: Boccaccio. Cpereta. Red A
Petek, 12. junija ob 15.: La Boheme. Izven. Dijaška predstava. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Opera pripravlja delo bratov F. In L. Riccija: »Krišpin in njegova botra«. Delo v Ljubljani doslej še ni bilo izvajano. Muzikalno ga bo naštudiral in dirigiral Anton Neffat, zrežiral pa ga bo Robert Primožič, ki bo pel partijo Krišpina. Botro bo pela Golobova.

Zemeljski plazovi porušili 120 hiš

V nekaterih občinah okraja Valcea v Rumuniji se je zadnje dni na mnogih krajih utrgala zemlja in zemeljski plazovi so porušili 120 kmečkih hiš. Samo v enem kraju je bilo porušenih 80 hiš, od teh 21 do tal.

NEDELJSKI SPORT

Roma kot zmagovalka zadnji korak pred ciljem

S tremi zmagami po 2:0 najboljše trojice se stanje na vrhu tabele divizije A italijanskega nogometnega prvenstva ni spremenilo — Napoli ostane?

Ljubljana, 8. junija

Italijansko nogometno prvenstvo se bliža koncu. V diviziji A so včeraj odigrali XXIX. odnosno predzadnje kolo. Rezultati včerajšnjih tekem položaja, ki je nastal prejšnjo nedeljo s porazom Torina v Venezii, niso spremenili in Roma koraka sigurno proti cilju kot zmagovalka. Livorno, na katerega so zaradi nevarnosti izpada iz divizije A polagali zlasti v Torinu in deloma tudi v Venezii posebne nade, Romi zmage ni mogel preprečiti, kar je tudi njegova lastna obsodba glede na to, da ga je Napoli z visoko zmago nad Juventusom prehitel. Sicer pa zaključna beseda še ni izrečena ne na vrhu in ne na koncu tabele. Odločitev bo padla šele prihodnjo nedeljo.

Rezultati tekem v diviziji A so naslednji:

v Bologni: Fiorentina—Bologna 3:2,
v Napoliju: Napoli—Juventus 4:1,
v Modeni: Genova—Modena 3:2,
v Livornu: Roma—Livorno 2:0,
v Milanu: Ambrosiana—Milano 2:2,
v Rimu: Lazio—Atalanta 2:1,
v Genovi: Venezia—Liguria 2:0,
v Torinu: Torino—Triestina 2:0

Bologna je spravila že drugi poraz po vrsti na svojih tleh. Na njen račun se je tokrat rešila nevarnosti izpada Fiorentina. Tekma je bila zelo hitra in borbena. Toda Fiorentini je kmalu uspelo s svojo igro razbiti vrste Bologne in si pridobiti rahlo premoč. V vodstvo je prišla že v 2. minuti, kar je potem Bologna izenačila šele v 16. minuti prvega polčasa. V drugem polčasu se je ta potek ponovil: v 5. minuti je Gei dosegel ponovno vodstvo za Fiorentino, v 16. minuti pa je Reguzoni izenačil. Toda Fiorentini še ni zmanjkalo sape. V 26. minuti je Gei zabil zmagonosni gol. Fiorentinci so potem do konca celo zapravili še enajstmetrovko.

V Napoliju je Napoli zmagal zasluženo z visokim rezultatom v veliko veselje številnih svojih navzočih pristašev. Tudi ta tekma je bila zelo hitra in borbena. V vodstvo je prišel Napoli že v 22. minuti prvega polčasa po Buttaniju, nakar je povišal v drugem polčasu v 10. minuti Barrera na 2:0, v 22. minuti levo krilo na 3:0 in v 31. minuti Bussoni na 4:0. Medtem je Juventus nekaj časa igral le z 10 igralci, ker je bil v nekem trčenju ranjen po naključju njegov vratar. Tik pred koncem je Juventus dosegel častni gol iz enajstmetrovke, ki jo je realiziral Rava. Tekmo je sodil Scorzoni.

V Modeni je gostovala Genova. Domačini, ki so se v svojo usodo že vdali, so ji nudili precej odpora. Končno pa je le zmagala Genova, tako da si je ohranila svoj položaj v tabeli. Isto je uspelo Laziu, ki je na svojem igrišču igral proti Atalanti. Atalanta je bila tokrat nevaren nasprotnik, saj je blizu tistih usodnih dveh mest, ki pomenijo slovo iz divizije. Bergamci so bili dolgo na igrišču enakovreden nasprotnik. Končno je Lazio le zmagal z enim zgoditkom naskoka in spravil obe točki.

V središču zanimanja je bila tekma Rome v Livornu. Končala se je v prid tistih, ki so trdili, da je Roma toliko močna, da ji Livorno ne more resno škoditi, čeprav je njegov položaj zelo delikaten. Roma je prišla v vodstvo potem, ko sta obe moštvi zapravili po eno izredno priložnost. V 24. minuti je pobral žogo plasirano v sredino igrišča Panto in jo z glavo neubranljivo poslal v mrežo. Po odmoru je nekaj časa prevladoval Livorno, vendar vsi njegovi napadi niso rodili uspeha. Kasneje je prišla do besede ponovno Roma in v 35. minuti je Amadei povišal na 2:0 in postavil končni rezultat.

V Milanu sta se srečala domača tekmeca. Tekma je bila važna predvsem za Ambrosiano, ki nujno potrebuje še kakšen dodatek točk, da ji ne bo treba prestopiti v divizijo B. Milano ji je včeraj »odstopil« polovico izkupička in morda bo že to zadostovalo. V prvem polčasu se je tekma končala neodločeno 1:1. V vodstvo je prišel Milano že v 1. minuti igre, ko je bil uspešen Boffi. Ambrosiana je izenačila nato v 19. minuti. Igra ni bila na visoki ravni, zlasti tehnično. V drugem polčasu sta padla dva gola v dveh minutah. V 35. minuti za Milano in v 37. za Ambrosiano, kar je potem ostalo do konca.

V Genovi je proti Ligurii gostovala Venezia. V začetku je bila igra enakovredna, počasi pa je Venezia postajala vedno bolj nevarna. V 40. minuti prvega polčasa je Lojk podal Pernigu, ta pa srednjemu krilcu Puppu, ki je poslal v mrežo. V drugem polčasu je bila Venezia ves čas v premoči. V 23. minuti je povišal rezultat Pernigo, kar je potem ostalo.

Triestina je v Torinu mnogo napadala, toda brez uspeha. Sredi polovice prvega polčasa ji je Torino potresel dvakrat mrežo. Obakrat je bil uspešen Gabetto. V drugem polčasu ni bilo pomembnejših dogodkov. Torino je imel priložnost za povišanje, pa je Ossola zgrešil prazna vrata.

Stanje v tabeli je takole: Roma (53:21) 40 točk, Torino (59:37) 39 točk, Venezia (40:22) 38, Lazio (53:37) in Genova (50:35) 35, Juventus (46:40) 31, Triestina (29:31) 29, Bologna (49:36) 28, Milano (53:51) 27, Fiorentina (49:49), Liguria (38:56) in Ambrosiana (30:46) 25, Atalanta (33:46) in Napoli (32:48) 23, Livorno (33:57) 21 in Modena (23:57) 19 točk.

Vicenza ni zmogla doma Fiumane

V diviziji B sta dva rezultata presenetljiva, pomemben pa je od teh samo remis v Vicenzi. Vicenza je igrala doma s Fiumano, klubom, ki mu je odločeno vrniti se v divizijo C. Tekma se je končala neodločeno, kar je za Fiumano moralno velik uspeh, za Vicenzo pa 5 kol pred koncem nevarna izguba. Posledica je trenutno ta, da jo je prehitela še Pescara, ki je premagala Piso. Visoko zmago je spravila Padova nad Reggino. Sieni je uspelo v Savoni premagati domače moštvo. Rezultat pa je le prestižnega pomena.

Rezultati v diviziji B so naslednji:

V Spezii: Spezia—Udinese 4:1, v Vicenzi: Vicenza—Fiumana 1:1, v Pratu: Prato—Lucchese 2:1, v Bariju: Bari—Novara 3:2, v Savoni: Siena—Savona 1:0, v Alessandriji: Alessandria—Brescia 2:1, v Bustu Ars.: Pro Patria—Fanfulla 4:0, v Pescari: Pescara—Pisa 1:0 in v Padovi: Padova—Reggiana 8:1.

Stanje v tabeli: Bari 43 točk, Padova 39, Pescara 38, Vicenza 37, Brescia 35, Novara 33, Spezia 32, Alessandria 31, Pisa 29, Udinese in Pro Patria 28, Savona in Siena 27, Fanfulla 26, Reggiana 21, Fiumana 20, Prato 19, Lucchese 9 točk.

DNEVNE VESTI

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 45, z dne 6. junija 1942-XX, objavlja Kr. uredbo z dne 11. maja 1942-XX št. 519. — prestanek poslovanja komisij, imenovanih za reševanje vprašanj v zvezi z zamenjavo v lire dinarjev, krožečih na ozemlju bivše Jugoslavije, priključenih Italiji, na dan 30. junija 1942-XX., ministrski odlok z dne 22. maja 1942-XX. — oznake in značilna znamenja bankovcev zavoda Banca d' Italia, naredbe Visokega komisarja o uvedbi obvezne civilne službe, o dokladi za poročene delavce, zaposlene pri javnih gradbenih delih zunaj občine prebivališča in o predpisih o zbiranju trebušne slinavke, določene za proizvodnjo insulina in objavo o voditvi matičnih knjig srbskopravoslavnih župnij v Bojancih in Marindolu.

— **Voditev matičnih knjig srbsko-pravoslavnih župnij v Bojancih in Marindolu.** Ker srbsko-pravoslavni župniji v Bojancih in Marindolu nista zasedeni in ju najbližja sosednja župnija iz Ljubljane zaradi prevelike razdalje ne more upravljati, vodi od 1. junija t. l. dalje matice (rojstne, poročne, smrtne) za srbsko-pravoslavni župniji v Bojancih in Marindolu (okraj Črnomelj) okrajno glavarstvo v Črnomlju.

— **Ustanovitev združenja za avtarkično važne odkupe.** Pod okriljem ministrstva za narodno vzgojo so ustanovili v Rimu združenje za avtarkično važne odkupe. Združenje bo s postopno izvedbo organizacije med osnovnimi šolami skušalo zbrati čim več važnih proizvajalnih surovin, ki danes kot izrabljeni izdelek (na primer vsake vrste staro železje) nimajo več nobene vrednosti. Važen je tudi vzgojni smoter, da se mladino privadi ceniti vse, kar se zdi nekoristno, pa je dragoceno za državne avtarkične smotre. Poizkusne akcije na nekaterih šolah v Rimu, Milanu in Torinu so uspeli izvrstno in zbujajo upanje, da bo združenje v najvišji meri doseglo svoj namen.

— **Sestanek italijansko španskega mešanega odbora za trgovinsko izmenjavo.** V Rimu se je te dni sestal italijansko španski mešani odbor za trgovinsko izmenjavo. Delegati so obravnavali načrt in obseg blagovne izmenjave med obema državama za l. 1942-43. Sporazum je bil že dosežen in podpisan od predsednikov obeh delegacij.

— **Razstava figurativne umetnosti v Tirani.** V zavodu za albanske studije v Tirani so na praznik otvorili razstavo figurativne umetnosti. Razstavo sta organizirali ministrstvi za javni pouk in narodno prosveto.

— **6 let zapora zaradi skrivnega klanja živine.** Okrožno sodišče v Catanii je obsodilo Mateja Raguso na 6 let, 2 meseca in 20 dni zapora in 21.000 lir denarne kazni. Ragusa je odtegnil redni potrošnji meso 26 glav goveje živine in ga razprodal skrivaj po zvišanih cenah.

— **Promocija.** V četrtek 11. t. m. opoldne se je vršila slovesna promocija v zbornični dvorani ljubljanske univerze. Promovirani bodo za doktorje prava ga. Marija Rueh, gg. Franc Čermak, Belizar Kersič, Boris Menard, Jože Sem in inž. Jože Suhadolc, vsi iz Ljubljane. Čestitamo!

— **Obisk italijanskih novinarjev v Bukarešti.** Na povabilo rumunske vlade je na poti po Rumuniji prispela v Bukarešto skupina italijanskih novinarjev. Tvorijo jo zastopniki največjih italijanskih dnevnikov obenem s predstavniki italijanskega novinarskega združenja. Ob prihodu v prestolnico so jim priredili zelo lep sprejem.

— **Židje iz prestolnice na obveznem delu.** V sredo je bil v Rimu prvi dan obveznega dela za žide. Naročilo, naj nastopijo delo, jih je dobilo 158. Dejansko se jih je dela lotilo 132, med tem ko jih je 13 izjavilo, da so bolni in so bili poslani na zdravniški pregled, 3 so sporočili, da so zaposleni že drugje, 10 se jih pa ni javilo in so uvedli poizvedbe za njimi. Žide so zaposlili s čiščenjem bankin pod vznožjem debelega obrežnega zidovja Tibere pri Angelskem gradu in odstranjevanjem sipin pri Sv. Pavlu in pod hribom Cugno.

— **Štirje rumenjaki v enem jajcu.** Posestnik Pilade Lombardi iz Torre del Lago pri Viareggiu ima darežljivo kokoš. Že pet dni mu vsak dan znese po eno jajce, ki tehta 160 do 180 g. Vsebuje pa po 4 rumenjake in zelo veliko beljakovine.

— **Zanimiv uspeh rimskega veterinarja.** Tudi med živalmi ni redek primer, da proti pravilu očitujejo pomanjkanje materinskega čuta oziroma celo sovražijo svoje mladiče. Tak primer je bila kobila nekega posestnika v Terniju, ki po dveh porodih ni hotela dojiti svojega žrebeta. Prvič je žrebe poginilo. Tudi drugič bi se to zgodilo ko ne bi bil lastnik poklical na pomoč veterinarja. Ta je menil, da gre za motnjo v žlezah in dal ji je neko injekcijo. Posledice so bile presenetljive: po 24 urah kobila ni več grizla in brcala svojega žrebeta, skrbno ga je celo nasitila z lastnim mlekom.

— **Nevsakdanja nesreča.** V Torinu se je v petek zjutraj zgodila nenavadna nesreča, ki je k sreči minila brez hujših posledic. Po sprehajališču Princa Evgena je vozil avtofurgon, ki se mu je nenadoma snelo eno izmed zadnjih koles. Šoferju je uspelo avto še pravočasno zavreti in ustaviti. Kolo pa je teklo samo naprej in se zaletelo v nekega dečka, ki je hotel prekoračiti ulico. Sunek je dečka vrgel po tleh, kolo pa je še nadaljevalo svojo pot nekaj metrov. K sreči se dečku ni nič zgodilo, prestal je le nekaj strahu. Seveda bi mogla nesreča imeti še vse težje posledice, če bi bil avtofurgon zgubil ravnotežje in se prevrgel.

— **Strela je pomirila prepirajoče.** Tik pred nevihto je strela udarila pred dnevi v hišo Ermengilda Mazzoce iz Castion di Loria. Skozi dimnik, v katerem je nastal strahovit pok, je treščila naravnost v kuhinjo, kjer so se domači baš prepirali z gospodarjem zaradi nekih gmotnih vprašanj. Pok, oblak prahu in deževanje ometa jih je tako prestrašil, da so v trenutku pozabili na prepir in se razbežali po sosednjih sobah. Pravijo, da jih je preplah tako izmodril, da so se takoj sporazumeli, čim je popustil prvi stran.

— **Poziv hrvatskim kmetom.** Hrvatski trgovinski minister se je obrnil na hrvatske kmete s pozivom, v katerem jih glede na vojne razmere ponovno opozarja, da mora biti obdelan vsak košček zemlje, vse presežke žita je pa treba poslati pasivnim krajem. Minister apelira na ljubezen do domovine, ki jo morajo s tem pokazati kmetje. Ne sme se dogajati, da bi se prebivalcem iz enih krajev godilo dobro, dočim bi drugi trpeli pomanjkanje.

— **Hrvatska ščiti svojo valuto.** Poseben zakon pooblašča hrvatskega zunanjega ministra, da sme ukreniti vse potrebno v zaščito valute. V ta namen lahko izpreminja tudi razne zakonske določbe.

— **Ministrski predsednik Nedić v Narodni banki.** V četrtek je posetil srbski ministrski predsednik Nedić Narodno banko, kjer so ga sprejeli guverner dr. Radosavljević, viceguverner dr. Kosić, poverjenik generalnega pooblaščenca za gospodarstvo v Srbiji pri Srbski Narodni banki, višji vojno upravni svetnik Sengen ter njegova sotrudnika Schellperer in Prog. Po sprejemu si je ministrski predsednik ogledal nekatere oddelke banke, pozneje pa še državno kovnico.

— **Delovanje hrvatske gospodarske policije.** Pred meseci je bila ustanovljena v Zagrebu gospodarska policija, ki je njena naloga zasledovati in kaznovati prestopke proti organizaciji prehrane. Lastnika nekega lokala je kaznovala gospodarska policija zaradi prekoračenja predpisov o prometu z živili s 100.000 kun denarne globe, 14 dni zapora in eno leto prisilnega dela. Kaznovanih je bilo tudi 39 gostilničarjev, večinoma zaradi navijanja cen.

— **Izvoz hrvatskih puranov.** V hrvatski zunanji trgovini igrajo važno vlogo purani. Lani je izvozila Hrvatska približno za 50 milijonov kun puranov. Letos pa hoče še bolj zainteresirati nemška tržišča za svoje purane.

— **Zakon o upravnih svetih delniških družb na Hrvatskem.** Te dni je izšel na Hrvatskem zakon, ki določa kdo sme biti član upravnega sveta in nadzornega odbora delniških družb na Hrvatskem. Ena oseba sme biti istočasno samo v petih upravnih ali nadzorstvenih svetih. Delniške družbe smejo plačevati članom svojih upravnih svetov letno največ po 40.000 kun, članom nadzornih odborov pa po 25.000 kun. Izjeme sme dovoliti samo gospodarsko ministrstvo.

— **Ratifikacija prve hrvatske obmejne pogodbe.** V soboto je bila v zunanjem ministrstvu v Berlinu ratificirana prva obmejna pogodba med Nemčijo in Hrvatsko. V prisotnosti državnega tajnika dr. Weizsäckerja in hrvatskega ministra dr. Budaka so bile izmenjane ratifikacijske listine 13. maja 1941 sklenjene pogodbe med obema državama glede določitve skupnih mej. To je prva ratificirana obmejna pogodba Nezavisne Države Hrvatske.

— **Hrvatski vojni ujetniki so se vrnili.** Nedavno se je vrnilo iz vojnega ujetništva 2.000 hrvatskih vojakov. Hrvatska agencija »Croatia« poroča, da so vsi polni hvale o nemških vojaških oblasteh, ki so zelo lepo ravnale z njimi.

— **Zbiranje starih kovin na Hrvatskem.** Na Hrvatskem bo v kratkem organizirano splošno zbiranje starih kovin in odpadkov, starega papirja, tekstilnih odpadkov, gumij, starega gumija, živalskih kož in usnjenih odpadkov. Zbiranje bodo podpirale tudi šolske oblasti. Organizacijo je prevzela ustaška mladina.

— **Nesreče.** Včeraj in v soboto so prepeljali v ljubljansko bolnico naslednje 4 ponesrečence. Milan Laznik, 11letni sin delavca z Dobrove, se je obesil na voz, da bi se peljal. Med vožnjo je padel tako nesrečno, da je obležal z zlomoljeno desno nogo. — Podobna nesreča se je pripetila tudi Stanku Pajčiču, 7letnemu sinu posestnika z Vrhnike. Peljal se je na njivo in med vožnjo so se nenadoma splašili konji ter zdirjali. Deček je padel z voza in si zlomil nogo. — Marija Škrabelj, 34letna delavka z Viča, se je morala zateči v bolnico, ker ji je padla na glavo opeka. — Fran Škerlj, 11letni sin kurjača iz Ljubljane, je udaril z desnico po šipi in se močno obrezal.

Zanemarjeno francosko poljedelstvo

V zadnjih 30 letih je propadlo v Franciji 1,000.000 kmetij. Istočasno se je povečala površina neobdelane zemlje od 3.6 v letu 1913 na 5.4 milijone hektarjev v letu 1942 in 5.7 milijonov hektarjev v letu 1939. To je pač žalostna slika zanemarjenosti francoskega poljedelstva.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA — TELEFON 22-41

Velefilm! Velefilm!

Hči zelenega gusarja

Fosco Giachetti — Doris Duranti — Camilo Pilotto!

KINO UNION — TELEFON 22-21

Čudna pota ljubezni prikazuje zabavni film

Če bi bil pošten

V gl. vlogah: Vittorio de Sica, Maria Mercader itd.

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

Film napete in tajinstvene vsebine!

Nevidni žarki

Boris Karloff in Bele Lugosi

Iz Ljubljane

—lj **Vroča nedelja.** Začelo se je že pravo poletno vreme. Včeraj je bila v Ljubljani že dopoldne prva poletna vročina. Nekaj časa je bilo dopoldne celo bolj vroče kakor popoldne. Proti večeru se je namreč začelo oblačiti od severozahoda in vrtnarji in kmetje, ki že težko pričakujejo dež, so se že začeli veseliti, da bo vsaj malo poškropilo. Pred mrakom so se pa oblaki zopet razpršili. Toplo vreme je seveda izvabilo številne meščane v naravo, zlasti k vodi in v kopališče Ilirije.

—lj **Čiščenje v drevoredih in okrasnih nasadih.** Zdaj, ko je ozelenelo popolnoma in povsod že tudi drevje in grmičje, ki se zdrami najpozneje iz zimskega počitka, se šele vidi, po mestu, koliko je vzela posebno dreves zadnja huda zima in kolikšno škodo je v tem pogledu napravila v nasadih. Skoraj ni drevoreda in gaja, da ne bi opazil v njem človek posušenega drevesa ali grma. Mraz je prizadel ne le mnoge breste ob Cesti Viktorja Emanuela III., nekatere lipe na Sv. Petra nasipu in na drugih krajih, nekaj jagnedov na Vilharjevi cesti, dosti cepljenih akacij, zlasti na Vodnikovem trgu, temveč tudi divje kostanje, smreke, plemenitejše obrovce in različno grmičje v Tivoliju, tako občutno, da so se mnoga drevesa omejenih vrst posušila, odnosno se suše ter od dne do dne bolj hirajo, kar pospešujeta še izredna vročina zadnjih dni in suša. Dosti usahlih dreves so mestni uslužbenci v zadnjem času že odstranili, ostala pa pridejo še na vrsto. Posledica tega so in bodo marsikje, koder so rasla doslej lepo košata drevesa, puste vrzeli, ki jih nikakor ni mogoče takoj zamašiti z novimi rastlinami ter kaže zdaj tu ali tam skladnost v drevoredih.

u— **Lipe** ob sedanji Bleiweisovi prej Tyrševi cesti onkraj kontrolne črte bodo tudi zaznamovane z zaporednimi številkami kot vse lipe po mestni občini ljubljanski, ki so last mesta ali države. Kakor smo že čitali, naj se za obiranje lip stranke prijavijo mestni vrtnariji, za lipe v Dravljah pri mestnem poljskem čuvaju Antonu Ovnu v Dravljah št. 76, za obiranje lip ob sedanji Bleiweisovi ali prejšnji Tyrševi cesti proti Ježici pa pri državnem cestarju Antonu Dežmanu na Ježici št. 27. Spet opozarjamo, da bo nadzorstvo pri obiranju zelo strogo, ker je lipe treba varovati, da jih pri obiranju kdo ne poškoduje. Brez dovoljenja je seveda obiranje lipovega cvetja z mestnih in državnih lip najstrožje prepovedano ter navadna tatvina, zato pa tudi pristavljamo, da so kazni za obiranje lipovega cvetja in poškodovanje drevja po mestnih in državnih nasadih zelo hude.

u— **Po radijske aparate** naj pridejo tisti, ki dobe od Kr. kvesture dovoljenje zanje, ob torkih, četrtkih in sobotah med 12.30 in 13.30 uro v II. nadstropje stare cukrarne na Poljanskem nasipu št. 40. Druge dneve ta urad ne posluje.

Novinarji imajo svoj dom

Občni zbor novinarske stavbne in gospodarske zadruge „Novinarski dom"

Ljubljana, 8. junija

V Gosposki ulici v soseščini palač baročne Ljubljane in nasproti nove vseučiliške knjižnice, imajo naši novinarji precej lep dom, ki je močna opora njihove socialne ter gospodarske zaščite. V domu je sedež novinarskih organizacij in novinarska stavbna in gospodarska zadruga. Novinarski dom, lastnica doma, je imela včeraj dopoldne v njem svoj občni zbor. Zadruga zadovoljivo gospodari, kakor je pokazalo poročilo upravnega odbora.

Občni zbor je vodil predsednik Aleksander Železnikar; v uvodu je počastil spomin med letom umrlega dr. Fr. Kulovca, zaslužnega soustanovitelja zadruge.

Poročilo upravnega odbora je podal poslovodja Josip Prunk. Dogodki v preteklem letu so seveda tudi nekoliko vplivali na poslovanje zadruge, čeprav znatnih sprememb ni bilo. V zadnjem času se je posebno dobro pokazalo, kako velikega pomena je njihov dom, zlasti kot zatočišče nezaposlenih novinarjev, ki jim nudi najnujnejšo pomoč.

Zadrugi se je posrečilo, da je delno odplačala dolg pri Novinarskem društvu. Zadolžila se je za okrog 600.000 din za nakup doma, zdaj pa dolg znaša okrog 400.000 din ali 150.000 L. S povračilom tega dolga je zadruga pomagala tudi stanovski novinarski organizaciji; tako je Novinarsko društvo dobilo gotovino, ki jo je potrebovalo za razne socialne in gospodarske akcije. Lani se je tudi ustanovila Novinarska nabavljalna zadruga, ki ji je »Novinarski dom« posodil 40.000 L za njeno poslovanje.

Novinarski dom je zdaj do zadnjega prostora oddan najemnikom. Donosnost poslopja je zadovoljiva, zlasti glede na sorazmerno nizko kupno ceno in stroške za prezidave. Upoštevati je pa treba, da imajo novinarske organizacije v domu tudi lepe, precej velike prostore.

Ob koncu l. 1940 je zadruga štela 105 članov z 237 deleži. Ob koncu lanskega leta je pa bilo 118 zadružnikov z 248 deleži. Med sedanjimi člani je vštetih tudi 7 umrlih. Ob koncu leta jim štejejo, da so bili deleži odpovedani po dveh letih bodo dediči prejeli izplačan denar, če se medtem sami ne bodo prijavili kot zadružniki.

Poročilo upravnega odbora je še izpopolnil blagajnik Fr. Seunig, ki je predlagal, naj bi bil čisti dobiček zadruge odkazan rezervnemu skladu. Dobiček bi naj odkazovali rezervnemu skladu tako dolgo, da bi dosegel višino glavnice deležev. Predlog je bil sprejet, kakor tudi predlog nadzornega odbora za podelitev razrešnice upravi. Pri nadomestnih volitvah so bili izvoljeni dosedanji člani. Vsi sklepi so bili soglasni, tudi pri volitvah.

Radio Ljubljana

TOREK, 9. JUNIJA 1942-XX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in napevi. — V odmoru (8.): Napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Koncert sopranistke Rezike Lipušček-Koritnikove (pri klavirju Marijan Lipovšek). 12.40: Sekstet Jandoli. 13: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. — Operetna glasba. 14.: Poročila v italijanščini. 14.15: Pisano glasbo izvaja orkester pod vodstvom dirigenta Gallina. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Duet harmonik Malgaj. 17.40: Koncert harfista Luigija Magistrettija. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Lahka glasba. 20: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Koncert ritmosimfoničnega orkestra Cora, vodi dirigent Semprini. 21.45: Predavanje v slovenščini. 22.: Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 22.45: Poročila v italijanščini.

Zbiranje trebušne slinavke za proizvodnjo insulina

Smatrajoč za potrebno, da se odredi zbiranje trebušne slinavke, ki se dobiva pri zakolu goved in svinj v zasebnih klavnicah, da bi se določila za proizvodnjo insulina in na prošnjo biokemičnega laboratorija Husci v Padovi, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naredbo s predpisi o zbiranju trebušne slinavke za proizvodnjo insulina, ki je objavljena v službenem listu 6. junija in je s tem dnem stopila v veljavo.

Trebušna slinavka, dobljena pri zakolu goved in svinj v zasebnih klavnicah Ljubljanske pokrajine, se določa izključno za proizvodnjo insulina. Zato morajo lastniki zaklanih živali pri zakolu dobljeno trebušno slinavko oddati preko okrajnih ali občinskih veterinarjev biokemičnemu laboratoriju Husci v Padovi, ki je pooblaščen za njeno zbiranje in za prevzem v zgoraj navedeni namen. Za proizvodnjo insulina določena trebušna slinavka mora biti od živali, ki so bile spoznane za popolnoma zdrave ob veterinarskem pregledu pred zakolom in po njem, odvzeti pa se mora ob odgovornosti okrajnega ali občinskega veterinarja po vseh higijenskih predpisih v trenutku, ko se odstrani drobovje iz trebušne votline. Vsa odvzeta tvarina se mora spraviti v primerne posode ter opremiti s posebnim potrdilom o zdravosti, ki ga izda okrajni ali občinski veterinar in ki mora biti na razpolago zdravstvenemu oblastvu zaradi morebitnega pregleda. Okrajni ali občinski veterinarji morajo voditi poseben vpisnik, v katerega se morata vpisati dan in količina nabrane in odpremljene trebušne slinavke. Biokemični laboratorij Husci mora ob svojih stroških dati na razpolago veterinarjem potrebni material za zbiranje, pripravljanje in hranjenje trebušne slinavke in mora ob svojih stroških poskrbeti za njeno odpremo. Cena odvzete trebušne slinavke, ki se mora plačati lastnikom zaklanih živali, je določena na 7 lir za kg.

Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo upravno po postopku iz naredbe z dne 26. januarja t. l. v denarju do 5000 lir ali z zaporom do dveh mesecev. V hujših primerih se izreče poleg denarne tudi zaporna kazen.

DARMOL

najboljše odvajalno sredstvo

POHIŠTVO po naročilu in vse vrste stolov izdelujem. Politiram oprave in zvršujem vsa popravila najceneje. — Josip Zorman, Ljubljana, Breg 14. 1063

BOLEZNI NA SRČNEM MIŠICEVJU ozdravite in preženete, če redno pijete — Ambroževo medico, ki jo dobite pristno le v Medarni — Ljubljana, Židovska ulica 6.

ZAHVALA

Za vse izraze sočutja in tolažbe, ki smo jih prejeli za časa bolezni in smrti našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

ORAŽEM FRANCA

se vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Predvsem izrekamo zahvalo gg. zdavnikom, čč. duhovščini Marijinega Oznanjenja, čč. sestram v bolnici, g. Kvestorju ter vsemu osebju Kr. Kvesture za velikodušno naklonjenost in pomoč njegovi rodbini, vsem darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Maša zadušnica se bo brala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v torek, dne 9. junija t. l. ob ½ 7. uri zjutraj.

Ljubljana, dne 7. junija 1942.

ŽALUJOČI OSTALI

Zob — največja svetinja budistov

Zanimiva doživetja in vtisi s potovanja na otok Ceylon

Buddha

Zanimivo potopisno črtico priobčuje Aleksander von Thayer v beograjskem nemškem listu »Donauzeitung«. Črtica je tem zanimivejša, ker odkriva pisec v nji vsaj pri nas malo znane podatke o zobu boga Buddhe, ki vidijo milijoni vernikov v njem največjo svetinjo in ga tudi temu primerno časte. Von Thayer piše:

Naš parnik je vozil počasi ob dolgem valolomu, ki so ga zgradili pred Colombom v zaščito pred besnečim poletnim monsumom. Dr. Gabranadh, z nami potujoči indijski zdravnik, je pokazal na črede živine, pasoče se tam na obali.

— Evo, to je eden izmed tisočerih problemov Indije. Živina nas bo spravila na beraško palico.

— To mi ni povsem razumljivo, — sem odgovoril. — Bogastvo naroda na živini...

Seveda, seveda, saj dobro vem, kaj hočete reči, — me je prekinil Indijec. — Imamo okrog 160.000.000 glav goveje živine. Izračunajte sami, koliko je med njo krav mlekaric? Vse drugo samo žre in ne prinaša nobene koristi. Saj živine ne pobijamo, čeprav se kaj pogosto pripeti, da zapode ljudje bike proč in jih puste poginiti od lakote.

— Eden izmed tisočerih problemov torej? — sem prikimal zamišljeno.

— Ali pa mar ni noben problem, če moramo mi zdravniki sedeti za zastorom, za katerim indijska žena rodi? Nasvete dajemo, ne da bi porod sam videli. Poldrugi milijon žen umre vsako leto na porodu, žen v starosti od 10 do 12 let. Omenil sem vam samo dva problema, ostalih devetsto osemindevetdeset...

Nisem več zvedel, kateri so bili drugi problemi. Parnik je bil vrgel sidro. Na severu smo videli črne oglenice, čakajoče na oglarske ladje. V neposredni bližini doke in ladjedelnice, dolge vrste hiš trdnjave, modernega, na starih utrdbah zgrajenega Colomba. Ogromne otroške igrače, stavbarnica z bankami in trgovskimi hišami, hoteli z balkoni in strešnimi vrtovi, vihrajočimi palmami na esplanadi, luksuzno ulico Colomba, vodečo v okraj vil Kolpetty.

Šele onstran ozkega pasu utrdb opazimo, kako velik je Colombo. Naš avto drvi v trojni vrsti avtomobilov, glasno hupajoč si utira pot skozi ulično vrvenje. Mogočne krone kokosovih palm šume v hladnem vetru, pihljajočem sem od morja nad mestom.

Zavijamo v ozke ulice domačinskega mesta. Singalezi so glavni del prebivalstva. Blesteče črne lase imajo skrbno počesane, na temenu zvezane v vozle. S severnega Ceylona so doma črni Tamili, težaki na poljih angleških gospodarjev. S severa indijske celine prihajajo Indoarabci — pravijo jim kratko »črnci« in ti morajo tudi delati kakor črnci. To pomeni, da jih zaposlijo tam, kjer pritiska neznosna vročina, kjer je malo hrane in najdaljši delovnik. Izložba za izložbo se vrsti v ulicah, migljajoče, smrdljive svetiljke na olje osvetljujejo za silo razstavljene, zaprašene jestvine in sadje, utrujeni, lačni ljudje se vlačijo po ulicah, žarečih oči se ozirajo željno po vsem tem sijaju — potem si pa kupijo skodelico riža. Jate vran pokrivajo ceste in strehe nizkih, zamazanih hiš. Ali so desettisoči, stotisoči ljudi, ki se prerivajo tu, ki polagajo tu pod razpadajočimi trskami svoje trudne kosti k počitku na shojena ilovnata tla sredi smrdljivih svetilk? Ne vem.

Avto nas pripelje do Mount Lavanie, nizkega predgorja, ležečega blizu mesta. Tu lahko ležiš na terasi hotela v ležalnem stolu z ledenomrzlim whiskyjem kraj sebe in zreš skozi šumeče palme na morje, obenem pa lahko govoriš o poslih, ki so bili in ki se bodo zaslužili na Ceylonu.

Zdaj se pa peljemo v neslišno drvečem ekspresnem vlaku s postaje Maradana, po rodovitni gosto naseljeni pokrajini. Pri Rambukani se začne železnica vzpenjati, na zapadni strani bujne doline Dekanda. Polagoma se pogrezajo riževe terase v dolino, šumeči vodopadi so premosteni z drznimi viadukti. Po štiriurni vožnji prispe vlak v Kandy. Tu se da živeti, tu veje hladen veter z gora, čez paradiž Ceylon. Od tu lahko govori angleški trgovec po telefonu s Kalkuto, Bombayem in Colombo. Orjaški gumovniki nas preprečujejo v gonilni sili bujne tropične narave. Oljne in kokosove palme dajejo hladno senco. Kandy leži 500 m visoko v dolini, obdan z gozdovi, ki pokrivajo gore okrog njega.

Zadnji kralj Singalezov je dal pri mestu Kandy urediti umetno jezero raz strehe svoje palače, ob njem je lahko zrl tja proti umetnemu toku, ni pa slutil, da bodo namesto njegovega sina Angleži prevzeli po njem ustvarjena čuda. Enkrat v letu pokažejo največjo svetinjo sveta javno. Buddha je namreč bog, ki ga časti največ ljudi na svetu in tako je razumljivo, da velja njegov pristni zob levi gornji podočnik, shranjen v svetišču za večino ljudi na svetu za največjo svetinjo. In ker imamo srečo smo prispeli prav tistega dne v Kandy. Nimamo pa sreče pridružiti se stotisočem ljudi in tako ogledujemo daleč rdeče in žolto pobarvanega slona, ki z njegovega hrbta kažejo množici vernikom zob boga Buddhe, klečeči, na tleh ležeči in rože troseči množici. Pač pa lahko vidimo tako zvano karanduo, omarico iz zlata in srebra, ki ima v sredini pava iz smaragdov in biserov. V nji je shranjena največja svetinja budhistov. Tu počiva v treh zlatih škatlicah budhin zob. Neki Američan je baje ponujal nekoč enemu izmed svečenikov 1.000.000 dolarjev za ta zob. Iz New Yorka je bil prinesel seboj celo ponarejen budhin zob, ki naj bi ga bil svečenik tihotapil v Karanduo. Drugo jutro so našli Američana mrtvega na bregu jezera.

Stara krava se pase blizu tega kraja in moramo se ji spoštljivo umakniti. Mleka ne daje več, pač pa poje vsak dan toliko sočne trave, da bi jo bilo dovolj za deset telet. Toda nihče ne sme takih krav ubiti. Kaj čaka Indijca, če bi ubil žival, se vidi naslikano na nekem majhnem svetišču Ceylona. Na sliki se vidi kako je bilo zmečkanih med žarečimi skalami nekaj takih zlikovcev, ker so bili strli nekaj stenic. Dobro je pač, da se človek kmalu reši iz tega buddhinega pekla z novim rojstvom. Obriti menihi v rumenih oblačilih nam ponujajo verske spise v singariških pismenih znakih. Papir je izdelan iz taliotove palme, iz katere izdelujejo na Ceylonu tudi dežnike. Nad vsem pa plava močan vonj svetiščnega drevesa, podobnega našemu jasminu, samo da mnogo močneje diši.

Ceylona ni mogoče opisati, treba ga je doživeti. O Ceylonu so se pisale cele knjige, ki pa povedo manj od onega večera doživljenega na vrhu Adamspeaka, od enega samega solnčnega vzhoda na Mount Lavinia. Treba se je peljati z ekspresnim vlakom preko pokrajine s knjigo »Buddhino življenje v roki«. Treba je videti silhuete orjaških palm s svetlikajočim se morjem v ozadju. Vlak vozi proti severu, proti Indiji, vozi skozi gozdove kakor sveča ravnih Palmira palm s črnimi debli, dokler se ne ustavi na končni postaji Tallajmalar na majhnem otoku Mannar, tik mostu, potisnjenega daleč v sinje morje, katerega prestopajo potniki na čakajoči parnik. Po poldrugourni vožnji prispe parnik do otoka Panban, ležečega pred celino Indije, kjer zopet čaka vlak, ki nas popelje v indijsko noč.

Bivoli na otoku Ceylonu

Slovenščina v italijanski reviji

Italijanski jezikoslovec prikazuje slovenščino v lingvistični reviji „Le lingue estere" — Objavljeni sta tudi dve slovenski pesmi

Ljubljana, 8. junija

Slovenščina upravičeno zasluži zanimanje jezikoslovcev in razumljivo je, da njene posebnosti niso neznane tudi italijanskim jezikoslovcem. Lepo razpravo je posvetila naši materinščini ugledna italijanska lingvistična revija »Le lingue estere« (milanski mesečnik). Med slovanskimi jeziki je slovenščina najbrž najmanj znana in najmanj razširjena. Nikakor pa ni najmanj zanimiva in vsaj nam, ki jo govorimo, se zdi lepa ter vredna posebne ljubezni. Kako pa gledajo na njo tuji jezikoslovci, nam kaže razprava v »Le lingue estere«; napisal jo je Piero Monaci.

Razprava je kratek oris slovenske slovnice in se ne dotika zgodovine slovenskega književnega jezika. Pisec pravi v uvodu, da je slovenščina malo znana in da je postala posebno aktualna, odkar je Ljubljana s svojo pokrajino del Italije; toda zanimanje zasluži sploh, ker se najbolj približuje stari slovanščini (pisec misli na cerkveno slovanščino) in zato služi kot izvrsten ključ do spoznavanja srbohrvaščine, bolgarščine, ruščine in češčine, ki ji so zelo sorodne. Njeno arhaičnost izpričuje ohranitev dvojine, ki se je že zdavnaj obrabila ter izginila v drugih jezikih.

Pisec začenja opis slovenščine z abecedo ter zlasti opozarja na razlike med italijanskim in slovenskim alfabetom. Pri tem se dotakne tudi težave, ki jo dela slovenščina tujcem zaradi kupičenja soglasnikov, n. pr. samoglasniški r, ki ga Italijani ne poznajo in navaja besede, vrt, prst, črn, grl. Pravi, da izgovarjava podobnih besed s samimi soglasniki ne dela več težav, ko vemo, da se skupinam soglasnikov pridružuje polglasniški e.

Monaci ugotavlja, da je slovenska slovnica zelo težka, kakor je slovnica vseh zelo starih jezikov. Opozarja predvsem, da ima slovenščina tudi dvojino in sedem sklonov (z zvalnikom vred). Težavo dela Italijanom slovenščina tudi, ker nima spolnega člena. Pri sklanjatvi pisec opozarja na posebno zanimivost slovenskega rodilnika, ki ga pogosto ne znajo pravilno uporabljati niti Slovenci. Tako tudi v »književni« slovenščini naletimo na nekusnost, kakršna je raba tožilnika namestu rodilnika v nikalnih stavkih, n. pr.: »Nisem pisal pismo.« Nekateri tudi ne vedo, da se v slovenščini poslužujemo rodlnika za označevanje količine; tako je treba reči n. pr.: »Dajte mi kruha!« in ne »Dajte mi kruh«. Če bi rekli »Dajte mi kruh!« bi to pomenilo toliko kakor »Dajte mi ves kruh«.

Tudi glagol je pisec prikazal v glavnih obrisih in zlasti opozarja na razliko med slovenskimi dovršnimi in nedovršnimi glagoli ter da slovenščina ne pogreša izgubljenih aorista in imperfekta. Arhaično obliko v slovenščini vidi pisec tudi v slovenskem namenilniku. — Potrebno je bilo opozoriti tuji na večjo razliko med slovenskimi in italijanskimi svojilnimi pridevniki, namreč na razliko med svoj in moj, značilnost vseh slovanskih jezikov. Slovenski svojilni pridevniki se tudi razlikujejo od italijanskih, ker jih lahko tvorimo iz vseh samostalnikov brez členov, med tem ko se morajo v italijanščini vedno posluževati člena drugega sklona samostalnika. — Kot posebnost slovenščine pisec tudi omenja, da se glagol vedno sklada s številom: tako pravijo Italijani: »Kje ste bil?« in ne »Kje ste bili?« kakor Slovenci. Slovnično govorimo v tem pogledu Slovenci dosledno. — Končno je Monaci omenil še eno slovensko posebnost, namreč opisno obliko »la«, značilno za balkanske jezike (srbohrvaščino, novo grščino in albanščino). Razliko v tem pogledu med italijanščino in slovenščino spoznamo n. pr. v primeru: Upam, da sem razumel. Slovenci ne moremo reči: Upam sem razumel. Italijani pa pravijo: »Spero di aver capito« in ne »Spero che ho capito«.

Po besednem zakladu je slovenščina skoraj povsem čist jezik, pravi Monaci; pripominja pa, da pri pazljivem proučevanju zasledimo precej latinskih korenov. Nekatere besede navaja kot primer, vendar bi lahko izbral boljše primere, kajti tudi v drugih evropskih ali indoevropskih jezikih zasledimo podobne, če ne celo iste besede. Pravi, da so sledovi latinščine očitni tudi v spregatvi glagolov in tvorbi množine samostalnikov.

Razpravi je priključena Prešernova pesem »Kam?« v izvirniku in z italijanskim prevodom. V isti številki je še objavljena triglavska legenda »Zlatorog« v italijanščini in končno pesem »Zlatorog«, Funtkovo besedilo, v slovenščini ter italijanski prevod (Ario Tribel — Tribelli.) Slovenščini so torej posvetili res lepo pozornost. Pričakovati je treba, da s tem slovenščina ni odpravljena enkrat za vselej v tej ugledni reviji, ki posveča tudi slovanskim jezikom veliko pozornost. V nji je bil objavljen že tečaj srbohrvaščine.

Predor pod morjem

Med Molši in Šimonoseki, so zgradili Japonci pod morjem predor, ki veže glavni japonski otok Honšiu z južnoležečim otokom Kiušiu. S 1. julijem bo predor že otvorjen za železniški tovorni promet. 11. junija bodo prve poskušne vožnje, jeseni bo pa predor otvorjen tudi za potniški promet. Prvotni namen predora je bil pospešiti potniški promet. Zaradi vojne bo pa seveda igral važnejšo vlogo tovorni promet. Zato so dela tako pospešili, da je bil predor dograjen štiri mesece pred določenim časom. Tovorni vlaki med obema otokoma bodo v bodoče prihranili na času 5 do 6 ur za vsako vožnjo.

Kongres bolgarskih rezervnih oficirjev

V nedeljo je bil v Skoplju svečano otvorjen letošnji kongres bolgarskih rezervnih oficirjev. Vdanostne odnosno pozdravne brzojavke so bile poslane carju Borisu, ministrskemu predsedniku, vojnemu ministru in poslanikom držav osi. Med povabljenimi gosti sta bila tudi italijanski in nemški konzul v Skoplju. Posebni odposlanec kacelarja Hitlerja major Eggers je pozdravil svoje bolgarske tovariše po orožju iz prve svetovne vojne v kratkem nagovoru v bolgarščini. Za predsednika kongresa je bil izvoljen vojni minister, v predsedstvo pa trije rezervni generali, med njimi general Šekov.

Na kongresu bolgarskih rezervnih oficirjev je bila sprejeta resolucija, v kateri se po zahvali Hitlerju in nemškemu orožju za zedinjenje Bolgarije ugotavlja, da je modernizacija in organizacija bolgarske vojske zelo napredovala. Zanimivo je, da poziva kongres tudi bolgarsko cerkev, naj ostane močan steber bolgarskega duha, kakor je bila vedno ter naj izpolni svojo dolžnost v borbi proti elementom, ki bi radi omajali odporno moč bolgarskega naroda. Rezervni oficirji kategorično zahtevaje, da morajo iz državnih in javnih služb izginiti vsi državi sovražni elementi.

Jekleni zvonovi

Olimpijski zvon iz leta 1936 je zaslovel po vsem svetu. Ta zvon namreč ni iz zgodovinskega materiala za zvonove, brona, temveč iz jekla in izdelalo ga je industrijsko podjetje v Bochumu, ki je njegova livarna zvonov stara že 90 let. Po dolgih poskusih sta nastopila ustanovitelja podjetja Jacob Mayer in Eduard Kühne s svojimi iz jekla izdelanimi zvonovi na obrtni razstavi v Düsseldorfu leta 1852. Razstavila sta šest zvonov v teži od 120 do 2700 funtov.

In po jeklenih zvonovih je podjetje kmalu zaslovelo po vsem svetu. Ulivanje zvonov iz jekla je bilo mogoče sploh šele potem, ko je Jacob Mayer odkril način ulivanja jekla. Dotlej sta bila namreč znana samo kovanje in vrtanje jekla kot edina načina njegove obdelave. Mayer je prišel do prepričanja, da mora biti tudi možno imeti jeklo v topilniku tako tekoče, da bi se dalo takoj uliti v modelu v zaželeni obliki. In izkazalo se je, da ima mož prav. Bochumsko podjetje je ohranilo svoj način ulivanja zvonov skozi vseh 90 let. Do zadnjih let je ulilo 30.000 cerkvenih in 60.000 zvonov v druge namene. S tem je dokazalo, da jekleni zvonovi nič ne zaostajajo za bronastimi.

Novi častni doktorji univerze v Padovi

V počastitev spomina na slavnega zvezdoslovca Galilea Galilei je bil prirejen v Padui znanstveni teden, ki se je zaključil s podelitvijo častnega doktorata univerze v Padui 10 učenjakom iz prijateljskih držav. Častni doktorat je bil podeljen naslednjim nemškim učenjakom: juristu prof. Rihardu Scholzu iz Leipziga, berlinskemu filozofu prof. Sprangerju, medicincu prof. dr. Sauerbruchu, hamburškemu matematiku prof. Wilhelmu Blasku, šefu observatorija Berlin-Babelsberg prof. Guthnicku in kemiku dr. Franzu Fischerju s tehnične visoke šole Berlin-Charlottenburg. Častna diploma je bila podeljena bolgarskemu ministrskemu predsedniku Filovu, ki jo je prevzel zanj bolgarski poslanik. Častni doktorat medicinske fakultete je bil podeljen madžarskemu profesorju Albertu pl. Szent Györgyu. Filozofska fakulteta je podelila častni doktorat naravoslovcu prof. Nicoli Carzojanu iz Bukarešte. Vodja mineraloškega, geološkega in geokemičnega zavoda univerze v Helsinkih prof. Escola Peutti je bil imenovan za častnega doktorja geoloških znanosti.

Prebivalstvo bolgarskih mest

Prirastek mestnega prebivalstva v Bolgariji je bil lani večji kakor v prejšnjih dveh letih. V bolgarskih mestih je bilo lani rojenih 25.123 otrok, predlanskim 24.308, leta 1939. pa 23.987. Umrlo je lani 17.515 prebivalcev bolgarskih mest, predlanskim 18.346, leta 1939. pa 17.280. Porok je bilo leta 1939. v bolgarskih mestih 15.592, lani 13.605, predlanskim pa 13.646.

D. Du Maurier: 13

Prva žena

Roman

Srečna sem stisnila knjigo z rokavicami vred. Čutila sem, da sem zadovoljna, ker mi na koncu tega dne še ostane nekaj od njega.

»Evo, izstopite,« je rekel. »Jaz grem, da spravim voz. Nocoj vas ne bom videl v restoranu, ker večerjam zunaj. Vsekako hvala za danes.«

Sama sem krenila po stopnicah, potrta kakor dekletce, ki vidi, da je praznik končan. Ta popoldan je bil vzel uram, ki so mi še ostajale, vso lepoto; kako dolge se mi bodo zdele, dokler ne pride čas, da ležem spat, in kako samotna bo moja večerja! Misel na neogibna vprašanja bolniške strežnice in gospe Van Hopperjeve se mi je upirala; zato sem sedla v kotu prehoda za steber in si naročila čaj.

Nakatar se je držal pusto; bila je tista naveličana ura — nekaj po petih — ko je običajna postrega s čajem že minila, čas za aperitive pa še ni prišel. Vsekako sem bila sama, tako da ni vedel, čemu bi se dvizal zaradi mene.

V zadregi in slabi vo i sem se zleknila v naslanjač in segla po knjigi z verzi. Bila je dokaj ogoljena, kazala je sledove mnogega čitanja in se je sama od sebe odprla na strani, ki ji je očitno dajal prednost pred vsemi.

Bežala sem pred njim vse dni in vse noči,
bežala sem pred njim vsa dolga, dolga leta;
begala sem po labirintih svojega duha
in za solzami se skrivala mu
in zvonkim smehom.
Hropé sem se pehala v breg navkreber
in strmoglavljala v teme titanske in brezdna strašna,
na begu pred korakom neusmiljenim,
ki mi je bil nenehoma, neugnano za petami...

Bilo mi je nekako takisto, kakor da gledam skozi ključavnico v zaprtih vratih; kradoma sem odložila knjigo. Le kakšen demon je bil danes napadel tega človeka tam gori na hribu? Mislila sem na avtomobil, na tistih nekaj pedi tal, ki so ga ločile od tri sto metrov globokega prepada, in na njegov odsotni obraz. Čigav korak mu je neki odmeval v spominu? Kakšni pritajeni glasovi, kakšni spomini? In zakaj je vozil to knjigo s seboj, zataknjeno v vrečico na vratih? Rada bi ga bila videla manj zaprtega vase; takisto, kakor bi bila rajši vse drugo, samo ne dekletce, ki sem bila, v svojem starem kostumčku in preširokem institutskem klobuku.

Mrkogledi natakar mi je nazadnje prinesel čaj, in ko sem prigrizovala rezino pustega, kakor žganje neužitnega kruha z maslom, sem znova mislila na pot po dolini, kakor mi jo je bil danes opisal, na belo, kamenito obal in na vonj po azalejah. Če so mu bile te reči tolikanj drage, kaj je potem iskal v kipečem ničevnem Monte Carlu? Gospe Van Hopperjevi je bil rekel, da nima posebnih načrtov in da se je dokaj nagloma odpravil z doma. Zamišljala sem si ga, kako teče po tisti dolinski stezi, preganjan od svojega demona.

Spet sem vzela knjigo v roko; to pot se mi je odprla pri naslovni strani, in prečitala sem poklonilo. »Maksu — Rebeka. 17. maja.« Pisava je bila čudna, črke so ležale docela pošev. Majhen črnilni madež je kazil prazno nasprotno stran, kakor bi bila roka, ki je pisala, nestrpno stresla pero, da bi črnilo bolje teklo. Zato se je bilo ulilo nekoliko gosteje, beseda »Rebeka« je bila črna in poudarjena, in veliki, poševni »R« je delal ostale črke manjše.

Hitro sem zaprla knjigo in jo položila pod rokavice; s sosednjega stola sem vzela staro številko »Ilustration« ter jela obračati liste. Na teh so bile lepe slike gradov ob Loiri, in spremljal jih je članek, ki sem ga pazljivo prečitala, sproti pa gledala fotografije; toda ko som prišla do konca, nisem razumela niti besedice. To, kar je strmelo vame s potiskane strani, ni bil Blois s svojimi tankimi stolpi, temveč obraz gospe Van Hopperjeve v restoranu, njene drobne svinjske oči, ki so streljale po sosednji mizici, in vilice z nabodenimi raviolčki, ki so ji bile na pol poti zastale v zraku.

»Strašna tragedija,« je pripovedovala. »Seveda so je bili vsi listi polni. Pravijo, da on nikoli ne govori o nji, da nikoli ne izreče njenega imena. Utonila je, veste, v nekem zalivu blizu Manderleya....«

Vročica prve ljubezni je dobrota, ki je nihče dvakrat ne doživi. Kajti vročica je, in je tudi breme, pa naj reko pesniki kar hočejo. Ko ima človek dvajset let, ni Bog si ga vedi kako pogumen. To je doba majhnih strahopetnosti, ničevih in neosnovanih preplahov, in srce se tako hitro začuti premagano, tako malo je treba, da ga raniš; samo besedica te zbode, pa že odnehaš. Danes, ko me obdaja zložni oklep bližajoče se zrelosti, se me drobni zbodljaji vsakdanjega življenja le nalahko dotikajo in so kmalu pozabljeni; takrat pa — oh, takrat mi je slučajno izgovorjena beseda dolgo ležala v duši in me skelela kakor žareč žig; kratek pogled, ki mi ga je kdo vrgel čez ramo, se mi je za večne čase vtisnil v spomin. Vsaka odklonitev je napovedovala, da bo petelin zdajzdaj trikrat zapel, vsako pomanjkanje odkritosti me je zadelo kakor Judežev poljub. Dozoreli duh zna lagati z lahko vestjo in nasmejanim obrazom, a v tistih dneh nas je tudi najmanjša prevara pekla na jeziku in nas privezovala ob mučilni kol, ki smo ga bili sami zabili.

»Kaj ste delali danes dopoldne?« Zdi se mi, da jo slišim, sedečo v postelji in podprto z blazinami, polno tiste malenkostne razdražljivosti bolnika, ki ni zares bolan in ki mu ležanje preseda; in jaz, ki sem iztikala po predalniku za igralnimi kartami, sem čutila, kako me od slabe vesti rdečica poliva po vratu.

»S trenerjem sem igrala tenis,« sem ji rekla, in te lažnive besede so me hipoma navdale z brezumnim strahom. Kaj bo, ako pride popoldne trener in se pritoži, da že toliko dni ne prihajam k lekciji?

Urejuje Josip Zupančič — Za Narodno tiskarno Fran Jeran — Za inseratni del lista: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani